

[Ministeren for skatter og afgifter.]

ligge inde i beskatningssystemet, fordi de jo ikke har et indtjeningsformål i sig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1 om *deling af lovforslaget* i 2 lovforslag:

A. Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. (Sparekasser m. v.), omfattende § 1, nr. 1, 3, 4, 5, 7, 8 og 9, samt § 2, og

B. Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. (Investeringsforeninger), omfattende § 1, nr. 2 og 6, samt den under nr. 9 foreslåede § 35 F
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Vedrørende *det under B. nævnte lovforslag* er der af udvalget stillet forslag om, at behandlingen standses, og at lovforslaget henvises til fortsat behandling i skatte- og afgiftsudvalget.

Udvalgets forslag
vedtoges uden afstemning.

Der foretoges derefter afstemning vedrørende *det under A. nævnte lovforslag.*

Ændringsforslag nr. 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes med 105 stemmer mod 27; 7 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4-12 og § 1 med de foretagne ændringer
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 13
forkastedes med 106 stemmer mod 27; 7 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 14 og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets [lovforslag A.s] *overgang til tredje behandling*
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Ophævelse af privatforbrugsbeskatningen) [af Glistrup m.fl.].

(Lovforslag nr. 38. Fremsat 17/10 75. Første behandling 13/11 75. Betænkning 10/12 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ordføreren for forslagsstillerne (*Glistrup*)
(FP):

Hvis det forslag, vi her behandler, ikke bliver vedtaget, så vil der her i løbet af nogle måneder ske det for vore ligningsmyndigheder ude over landet, at de pludselig skal til at indkomstbeskatte folk, der ingen indkomst har haft. Det vil altså med andre ord sige, at det er et vældigt brud med hele vort indkomstskattesystem, således som det har fungeret i de 72 år, der er gået, siden indkomstskatten kom til Danmark.

Når det har været muligt at komme frem til en sådan ordning, at man pludselig vil til at indkomstbeskatte folk uden indkomst i nogle år og i andre år indkomstbeskatte dem af den indkomst, som altså så dukker op, så beror det simpelt hen på, at dette spørgsmål jo kom ind i den politisk ophedede debat i efteråret 1973 og vandt stor tilslutning på socialdemokratiets til-venstre-formidten-kongres og derefter et par måneder efter gik ind i den valgkamp, der derpå fandt sted. Og så kom det altså ganske naturligt frem i 1974, og under de konjunktur-opfattelser, man havde dengang, i 1974, lykkedes det altså på et tidspunkt, hvor der ikke var kommet nogen sagkyndige udredninger frem, at få folk, der sagde: afskrivninger er sådan noget odiøst og væmmeligt noget, til at stemme for det. Det var kriste-

[Glistrup.]

ligt folkeparti og centrum-demokraterne, der sikrede, at dette nye system kom ind, ud fra den opfattelse, at afskrivninger, det er skam noget, man sådan skal genere.

Siden forslaget om denne indkomstbeskatning af folk uden indkomst blev indført, så er der jo ydermere sket det, at det nok tør siges, at både centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis opfattelse af afskrivningsreglerne har svinget — bevares, svinget i takt med konjunkturerne — aldeles har ændret sig sammenlignet med, hvad man kunne påregne, da man behandlede dette forslag her engang tilbage i foråret 1974, hvor dets rødder stammer fra. Som følge af den arbejdsløshedskonjunktur, vi nu er kommet ind i, har man nemlig fra de to partiers side stemt for, at man får udbygget afskrivningsreglerne ganske ekstraordinært her i disse år — både ved afstemningerne i juni og i september måned fik man jo indført nogle nye afskrivningsregler — og det er simpelt hen en anomali at bevare disse regler, efter at vi har haft dette fuldstændige konjunkturomslag, sammenlignet med, hvad man kunne regne med i 1974.

Samtidig er oplysningen jo blevet væsentlig bedre, end den var i den nattetide, hvor forslaget blev vedtaget her i folketinget, i kraft af at man nu har haft lejlighed til at læse den sagkyndige betænkning og ikke mindst det gyserværk, som skatteministeren har været nødt til at udsende i form af et cirkulære til de forskellige skattemyndigheder om, hvordan man i grunden skal administrere denne bestemmelse. Det viser sig jo, at den er aldeles uadministrabel.

Den vil kun ramme to grupper, nemlig for det første de nyetablerede, hvor man når frem til en forholdsvis stor privatforbrugsberegning, i kraft af at man regner med disse formueforskydninger, der har fundet sted, de nyetablerede, som i kraft af deres afdragsforpligtelser simpelt hen ikke har nogen mulighed for at undgå at benytte disse afskrivningsregler, til dels dem, der i arbejdsløshedsbekæmpelsens tjeneste er gennemført her i løbet af sommeren 1975. For så vidt angår denne gruppe, hvor man altså har villet skabe arbejdspladser ved at give dem afskrivningsregler, siger man nu til dem: det får I alligevel ikke nogen fornøjelse

af, for vi beskatter jer, som om I ikke havde foretaget disse afskrivninger.

Den anden gruppe er de mennesker, der ikke er bekendt med lovjungleriets mange besværligheder, som fremgår af skatteministerens cirkulære, f.eks. de, der hjælper deres halvvoxsne børn med at komme i vej og så ikke bogfører det som lån til børnene, men i stedet for siger: ja, det har vi betalt for børnene, og på den måde presses op i privatforbrug, og f.eks. den husmoder, der ikke har fået momsafstemningen helt i orden og dermed kommer ud for privatforbrugsforhøjelser.

Det er simpelt hen de grupper og alene de grupper, som vil blive ramt, hvorimod det er ganske åbenbart, at den af hr. Bernhard Baunsgaard så mange gange her i salen omtalte mand, der, før reglen blev indført, havde så megen magt over tingene, at han foretog nogle afskrivninger, selvfølgelig nu vil afskrive på andre måder, end hr. Bernhard Baunsgaard anfører. Det er simpelt hen virkningen af denne lovs indførelse, at den mand ikke bliver ramt af det. Det er de fattige, de, der ikke har noget overblik over tingene, de mindre næringsdrivende og alene disse mindre næringsdrivende, som bliver undermineret, hvis centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti virkelig tager det skridt under disse helt ændrede konjunkturforhold at stemme for, at denne paragraf skal bevares, at hr. Grünbaums idé fra til-venstre-for-midten-kongressen i 1973 stadig skal opretholdes.

Jeg appellerer meget kraftigt til, at man besinder sig og ser, hvad det er for noget meningsløst noget, der kommer til at virke under de nuværende forhold, og at man betænker sig på, om man ikke skal overvinde sig selv i forhold til det standpunkt, man mere eller mindre tilfældigt, tør jeg måske sige, er kommet til at tage i betænkningen, som vi behandler her, og at man altså stemmer for, at dette misfoster aldrig vinder indpas i dansk skatteret. Jeg skal love for, at vinder det indpas, så skal vi om to år til at ophæve det, efter at det har ruineret en bunke smånæringsdrivende ganske uden egen skyld. Man bør for disse menneskers skyld lade være med at gennemføre hr. Grünbaums forslag og stemme for det ophævelsesforslag, der her er fremsat.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Naturligvis kan man forsøge det gamle trick med at gentage en usandhed så mange gange, at et eller andet antal mennesker tror på den, og det er øjensynlig den fremgangsmåde, som hr. Glistrup benytter nu. Men jeg vil dog prøve på at gøre opmærksom på dette trick og så håbe på, at meget færre, end hr. Glistrup tror, vil falde for de falske toner.

For det første: der bliver ikke tale om at indkomstbeskatte folk, der ingen indkomst har. Men der bliver tale om at indkomstbeskatte folk, der har en indkomst, og som ved skatteteknik bringer denne indkomst urimelig lavt ned og ikke vil betale blot et nogenlunde antageligt kontingent til samfundets drift.

Den anden ting. Hr. Glistrup mener, at de nyetablerede rammes. De nyetablerede rammes ikke. Det må være meget længe siden, hr. Glistrup er blevet nyetableret, siden han kan forestille sig, at der skulle være mulighed for, at nyetablerede når op på indkomster, der kan rammes efter denne lov, for der skal være en forskel på over 50.000 kr. mellem det konstaterede privatforbrug og den selvangivne indkomst, før vi bruger loven.

Op så endelig det, som jeg har talt om her i salen: den mand — og det er ikke én, jeg har opfundet, det er én, som skattevæsenet har fundet, og som er oplyst over for os — der har en indkomst på ca. 300.000 kr. og mener, at det er rimeligt, at han betaler skat af et sted omkring de 15.000 kr. Og det mener han kan være rimeligt, efter at han i sin virksomhed foretager afskrivninger på 190.000 kr. og tager ud til forbrug 90.000 kr. af virksomheden. Det er baggrunden for det forsøg, vi nu gør med denne lov, som hr. Glistrup vil ophæve.

Jeg skal indrømme, at hr. Glistrup ville have været rar at have med i forsøget på at fange nulindkomster, for jeg er sikker på, at vi andre kunne have fået gode råd, men det har jo desværre aldrig været hr. Glistrups formål at fange disse nulindkomster.

Jeg beder om, at man læser hr. Glistrups indlæg ved førstebehandlingen af lovforslaget i sin tid. Hr. Glistrups parti var det eneste parti, der ikke ville anerkende, at der var grund til at gribe ind her. Der var andre partier, der var modstandere af loven, men

de var det ud fra, at dette ikke var det rigtige.

Jeg vil gerne sige om loven, at jeg deler betænkelighederne i retning af, at denne lov ikke er effektiv nok, men jeg skal gentage, hvad jeg sagde ved første, anden og tredje behandling, at det er det eneste forslag, der foreligger, og at vi er nødt til at få erfaringer for, hvordan vi skal få fat i de mennesker, der prøver på at smyge sig uden om pligten over for samfundet. Dette er det første forsøg, der rammer, og forhåbentlig rammer effektivt, en lille del af nulindkomsterne.

Men vi indsatte jo netop i loven, efter at vi også i modsætning til, hvad hr. Glistrup gav indtryk af heroppe, havde hørt det sagkyndige udvalg og taget hensyn til dets indstilling, en paragraf, så loven skal tages op til revision efter bare at have virket i to år. Skulle man dog ikke vente og tage de erfaringer, der kan fås?

Jeg gentager her: jeg tror ikke på, at dette er lykken, og jeg tror slet ikke på, at vi er færdige med at beskæftige os med, hvordan vi skal behandle nulindkomsterne. Men vi mener i den radikale gruppes flertal, at vi bør fortsætte og få de erfaringer.

Jeg kan sige, at tre medlemmer af den radikale gruppe vil undlade at stemme om hr. Glistrups forslag. De gør det, fordi de er betænkelige ved administrationen af loven, og jeg indrømmer, at der kan blive megen administration. De ønsker ved at undlade at stemme om forslaget at understrege den skuffelse, de føler ved, at den nuværende skatteminister ikke mener at kunne følge den tidligere finansministers, hr. Anders Andersens, løfte om at fremsætte forslag om forbedring af loven, og forbedring, tror jeg nok jeg tør sige, opfattes af os alle som en mere effektiv lov.

Jens Foged (V):

I sin tid, da lovforslaget blev vedtaget, undlod venstre at stemme ud fra den betragtning, at vi også fandt, at det var en lov, der administrativt ville bringe mange vanskeligheder, mange landsskatteretssager, der dér yderligere ville forøge den bunke, vi har derinde. Den vil komme til at ramme unge nyetablerede både i erhvervslivet, i byerne og på landet. Den vil få tilfældighedens præg fra kommune til kommune, fra ligningskommission til ligningskommission, fra skat-

[Jens Foged.]

teråd til skatteråd. Vi finder, at det er en paragraf, som aldrig burde have været indført. De love, som vi har styret ind efter med afskrivningsregler, er love, der må anvendes, og folk må bruge dem. Jeg må igen bruge den samme sætning: tidløse love, der ikke røres ved, og afskrivningslovene bør være tidløse love.

Vi finder derfor stadig væk, at § 28 bør udgå, og vi tilslutter os i vid udstrækning de bemærkninger, som hr. Glistrup allerede har gjort.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg skal først gøre en mere principiel bemærkning til hr. Glistrups påstand om, at denne lovparagraf er kommet ind ud fra en holdning om, at afskrivninger er noget, man skal genere.

Tværtimod. Baggrunden for, at § 28 er kommet ind i vores lovgivning, er at sikre, at vi fortsat kan operere med rimelige og gunstige afskrivningsregler i Danmark. Det kan ikke være nogen hemmelighed for nogen i dette ting, at der i større og større kredse af befolkningen bredte sig en modvilje mod afskrivningerne, fordi nogle få brugte disse afskrivninger meget hårdt og brugte dem på en sådan måde, at man til trods for et meget stort privatforbrug ikke betalte et bidrag til samfundets opretholdelse. Jeg tror ikke, der er nogen tvivl om, at der er en sammenhæng med, at dette ting sikrer, at man ikke kan anvende afskrivningsregler og investeringsfondshenlæggelser osv. på en så hård måde. Jeg tror, at det er en forudsætning, at vi sikrer, at det ikke sker, hvis vi skal opretholde gunstige afskrivningsregler. Ellers vil modviljen i befolkningen mod afskrivningsregler brede sig, og det er ikke hensigtsmæssigt. Det er tværtimod hensigtsmæssigt, at vi kan opretholde afskrivningsregler, der på den ene side er enkle at administrere, således som det er med vort nuværende saldoafskrivningssystem, og på den anden side er afskrivningsregler, der giver incitament til erhvervsinvesteringer og dermed til erhvervsaktivitet. Derfor er motiverne for ligningslovens § 28 stik modsat det, som hr. Glistrup forsøgte at udlægge heroppe fra talerstolen før.

Så skal jeg gøre et par bemærkninger om

det konkrete indhold. Det er jo således, at man kan have et privatforbrug på 55.000 kr., uden at loven her får virkning, og vel at mærke 55.000 kr., efter at skatten er betalt. Den indregnes altså ikke, og dermed er det jo en beløbstørrelse, der vel svarer til, at en lønmodtagerindtægt kan være på et sted mellem 90.000 og 100.000 kr., før denne lov overhovedet kan få nogen virkning.

Derfor er det ikke, som hr. Glistrup forsøger at udlægge det her fra talerstolen, de små, de nyetablerede og de fattige, som vil blive ramt ved, at denne lov træder i kraft med virkning her for indkomståret 1975 for første gang. Det er det sædvanlige fra fremskridtspartiets, fra hr. Glistrups side, at man bruger de små i argumentationen, triller dem foran sig i sine bestræbelser på at beskytte regler, der alene kommer de bedrestillede, de største indkomster til gode.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger her ved denne andenbehandling, måske lige den ene, at selv om vi har disse tal inde i billedet, de 55.000 kr., så er det alligevel sådan, at man altid kan foretage afskrivninger på 10 pct. af inventar og andre driftsmidler, altid kan foretage afskrivning med de 2 pct. på bygninger. Derudover kan man foretage de afskrivninger, der knytter sig til det enkelte år, og som fortabes, hvis de ikke bliver anvendt. Dem kan man foretage, uden at der bliver mulighed for i kraft af § 28 at foretage ændringer i den pågældende selvangivelse. Jeg vil også godt understrege, at det investeringsfradrag, som vi gennemførte her i septembersamlingen på 20 pct. af investering i inventar og maskiner m.v., kan man gennemføre, uden at man her kan gribe ind med § 28. Det samme gør sig gældende med det investeringsfradrag, der også for indeværende og næste år er gældende for investering i erhvervsbygninger.

Jeg synes, det er nødvendigt at anføre disse ting i fortsættelse af den tale, som hr. Glistrup holdt, og som ligger så langt fra realiteterne, at det var nødvendigt allerede her ved anden behandling at bringe det på plads.

Ordføreren for forslagsstillerne (Glistrup) (FP):

Skatteministeren har ret i, at loven kun finder anvendelse i de tilfælde, hvor skattevæsenet anser, at en familie har haft et

[Glistrup.]

privatforbrug på 55.000 kr. eller mere, men dertil er der jo uægtelig at sige, at for familier med mange børn, ældre slægtninge o.lign. er 55.000 kr. i sig selv jo ikke så imponerende et beløb. Et skattemæssigt privatforbrug på 55.000 kr. vil jo i mangfoldige tilfælde sige, at man har haft et faktisk privatforbrug på 20.000, 22.000, 25.000 kr., og fordi der har været nogle fejl eller nogle ændrede skøn med hensyn til værdi af køretøj, værdi af egne produkter osv., så er det simpelt hen ved en mand på et skattekontor, der ikke kender noget som helst til familiens forhold, forhøjet som en slags højesteretsafgørelse op til at være 56.000 eller 57.000 kr.

Og så er det ikke sådan, at de første 55.000 kr. er fri for indkomstskat, men denne familie, der har tjent nul, som har haft et privatforbrug på 20.000-22.000 kr. ud af deres opsparing, penge, de tidligere har betalt skat af, og som nu altså af skattevæsenet bliver sat til, at de har haft et privatforbrug på 56.000-57.000 kr., de skal betale skat, som om de havde haft en skattepligtig indkomst på 56.000-57.000 kr. Det er det, der simpelt hen er kernen i dette forslag.

Så siger skatteministeren, at man ikke vil genere afskrivninger. Ja men det er jo det eneste, man absolut generer med denne lov, det er afskrivningerne, man går ud efter. Og så hævder ministeren: ja men det gavner altså, fordi der er større og større modvilje i befolkningen mod afskrivninger. Det er simpelt hen den del af befolkningen, som er blevet misorienteret om, hvad afskrivninger i virkeligheden er, og ikke ved, hvad det er, det drejer sig om. Der har man fra socialdemokratiets side pisket et had mod afskrivninger op inden for de kredse af befolkningen, og så siger man, fordi man nu har misinformeret dem, at så skal man også ramme dem med en vældig beskatning bagefter.

Derimod har hr. Bernhard Baunsgaard ikke ret i, at det her har noget som helst med nulindkomstproblemet at gøre. Som man forstår nulindkomstproblemet, er der fremsat klare forslag her i folketinget om, hvordan det løses, nemlig lovforslag nr. 237-243 i sidste samling. Der kan hr. Bernhard Baunsgaard se, at hans påstand om, at der ikke er nogen, der vil løse nulindkomst-

problemet, er forkert, for der ligger helt præcise lovforslag om, hvordan disse ting skal løses.

Hr. Bernhard Baunsgaard taler om skatte-teknik, men denne lov drejer sig om en speciel form for skatteteknik, nemlig skattevæsensteknik, hvor man sidder dér og laver disse forhøjelser nede på skattekontoret af et privatforbrug, som der ikke er nogen præcis opstilling bag ved.

Så glædede det mig dog hos hr. Bernhard Baunsgaard at høre, at der også hos de radikale er nogen, der er klar over, at denne lov vil kræve megen administration. Denne megen administration vil man altså nu opbygge, og så trøster man sig med, at det skal til revision om 2 år, hvor man har ladet de mange nye kontorer og nyansatte rundt omkring blomstre op. Og når man så om 2 år må erkende, at det her det duede altså ikke, så er der vel ingen, der er så naiv i dronningeriget Danmark mere, at man tror, at man får nedlagt nogen administrationsandel. Når den først er bygget op, så kører den i kraft af Parkinsons lov videre. Det er derfor, det er så vigtigt, at vi nu får hindret, at dette galimatias træder i kraft fra foråret 1976, og derfor skal man stemme for forslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Hvis hr. Glistrup gjorde sig den ulejlighed af og til at høre efter, hvad der bliver sagt, når andre begrundet deres stillingtagen, så ville han vide, at dette med den megen administration ikke var nogle radikales bekymring ved denne lov, men det var alle radikales. Men selvfølgelig er det jo nemmere, når man ikke hører efter, hvad modparten siger.

Måtte jeg lige gøre opmærksom på en ny fejl fra hr. Glistrups side. Han sagde heroppe, at et menneske, der har haft et forbrug af sine opsavede midler, f.eks. på 60.000 kr. — og hr. Glistrup nikker — skal betale skat heraf. Det er en fejltagelse, hr. Glistrup. Hvis man kan konstatere en nedgang i formuen, så skal der ikke betales skat, for så har man en god og fornuftig forklaring på den.

Jeg gentager: jeg finder det uanstændigt, at nogen forsøger at klare sig med en nulindkomst, og det, hr. Glistrup hentyder til

[Bernhard Baunsgaard.]

med sine forslag, var, at vi alle skulle have nulindkomster, når det gælder indkomstskat. Det finder jeg urealistisk.

Jeg fik en elev, det var en elev, der den anden dag skulle skrive en stil om virkelighedsflugt. Denne elev skulle også eksemplificere, hvad virkelighedsflugt var. Jeg synes, det blev gjort på en ganske udmærket måde, idet eleven — det var en ung pige — som eksempel på virkelighedsflugt anførte hr. Glistrup og hans skattetanker.

Kaj Hansen (DKP):

Der er meget hykleri i den argumentation, hr. Glistrup har fremført heroppe angående dette lovforslag. Det drejer sig jo ikke om, at mennesker, der ingen indkomst har haft, alligevel skal sættes i skat. Nej, det drejer sig om mennesker, der har haft en stor indtægt, som ved hjælp af skattetekniske fiduser, afskrivningsregler, sagfører- og revisorbistand har fået bragt deres indtægt ned på nul, på trods af at de har et stort privatforbrug. Det er disse mennesker, det drejer sig om. Og der er sat en grænse på 55.000 kr.

Jeg vil gerne spørge hr. Glistrup: i de år, hr. Glistrup havde en nulindkomst og et stort ...

Formanden:

Ikke personlige forhold ind i debatten.

Kaj Hansen (DKP):

Nej. Jeg vil gerne spørge, om hr. Glistrup synes, at det havde været urimeligt, om de mennesker, som i nogle år havde en nulindkomst og alligevel et stort privatforbrug, i hvert fald var sat i skat efter 55.000 kr.

Det er også meget typisk for hr. Glistrup, som samfundet har ofret en stor uddannelse på, så han kunne blive skatteekspert, at han kommer her med et sådant forslag. Først kritiserer han den bestående lovgivning og siger, at den ikke duer. I stedet for at bruge sin skatteekspertise til at komme med forbedringer og ændringer af den bestående lov, så kommer hr. Glistrup bare med et forslag om at ophæve det, vi har i forvejen, som sandelig ikke er så meget.

Man kan beklage, at hr. Glistrup med den ekspertise, han er i besiddelse af, ikke virkelig vil gå ind i samfundets tjeneste og bruge sine evner og talent til at komme hele den

dér skattejungle til livs, som vi har haft, og som har sat hr. Glistrup i stand til på en lang række områder i virkeligheden at modarbejde de samfundsmæssige interesser ud fra de privategoistiske interesser, som hr. Glistrup repræsenterer.

(Kort bemærkning).

Ordføreren for forslagsstillerne (Glistrup) (FP):

Til det sidste vil jeg gerne sige, at det, jeg har forsøgt på, netop er at sætte ind i samfundets tjeneste den viden og kunnen, jeg måtte have, for at forbedre forholdet — ikke mindst for de mennesker, hr. Kaj Hansen hævder at repræsentere.

Jeg vil gerne spørge skatteministeren, om han kan tiltræde hr. Bernhard Baunsgaards udlægning, som baseres på, at bestemmelsen om nedgangen i formue også kom ind i den endelige lov. Hvis jeg erindrer rigtigt, så var det noget, hr. Bernhard Baunsgaard troede — og noget, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne troede — var kommet ind i den endelige lov, men som reelt var gledet ud, da vi havde den natafstemning, således at hr. Bernhard Baunsgaard ikke har ret i det, han sagde vedrørende nedgang i formuen.

Kaj Hansen (DKP):

Hvis det skulle være i samfundets interesse, hr. Glistrup har brugt sine evner og talent på det skattemæssige område, så ville det være bedre for samfundet, at der ikke var blevet sat noget ind.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg skal først sige, at der godt kan opstilles eksempler, hvor der er tale om formuenedgang, og hvor der alligevel bliver tale om at bruge begrænsningen af afskrivningerne i kraft af ligningslovens § 28, men jeg vil godt i denne sammenhæng understrege de forudsætninger, vi har været inde på tidligere, som jeg nævnte i mit første indlæg, altså disse forudsætninger om et privatforbrug af en størrelsesorden på 55.000 kr. plus de betydelige afskrivninger, man kan foretage derudover.

Hr. Glistrups bemærkninger om, at det er socialdemokratiet, der har pisket et had op omkring afskrivningsreglerne, ved alle her i

[Ministeren for skatter og afgifter.]

salen ikke er korrekte. Jeg må også mene, at hr. Glistrup må være vidende herom. Det er vel heller ikke nogen hemmelighed for nogen, som vi har, i hovedsagen stammer fra en socialdemokratisk regering, og vi har fortsat den holdning, at vi skal have gunstige afskrivningsregler i Danmark.

Jeg har sjældent oplevet nogen bevæge sig så langt ud for at finde argumenter for sit synspunkt, som vi oplevede med hr. Glistrup her fra talerstolen for et øjeblik siden. Først skulle man hente en formuenedgang på 20.000 kr., og så skulle man hente en skønsmæssig forhøjelse fra skattemyndighederne i kraft af kørsel og forbrug af egne varer, således at man kunne få disse 20.000 kr. til at bevæge sig op over 55.000 kr. Jeg håber ikke, at hr. Glistrups vurdering af skattemyndighedernes holdning og evner på noget tidspunkt må komme til at øve indflydelse på den lovgivning, vi skal gennemføre her i tinget. Jeg synes, hr. Glistrup med sit eksempel før gav det bedste bevis på det, jeg sagde før, at han her på helt urimelig vis bruger de små, de fattige, som argumentation for noget, der overhovedet ikke vedrører de indtægtsgrupper, som hr. Glistrup giver sig ud for at ville forsvare.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne vende tilbage til spørgsmålet om beskatningen af formuenedgang. Hr. Glistrup sagde, at vi havde lavet en lov, der ville medføre, at man beskattede en formuenedgang. Ikke noget andet. Det er ikke korrekt. Det fremgår af det svar, ministeren gav — og det kan ministeren jo bekræfte eller afkræfte — at når denne beskatning sker, så skal der samtidig være de eksorbitant store afskrivninger, og så er det ikke formuenedgangen, vi beskatter, men så er det de eksorbitant store afskrivninger, vi er ude efter. Kun i så tilfælde rammer vi ud. Hvis en mand har 50.000 kr. i banken og bruger dem, så vil vi naturligvis ikke beskattede dem.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Det er stadig ikke rigtigt, hvad hr. Bernhard Baunsgaard siger. Hvis man bruger

disse 20.000 kr., så bliver man beskattet af dem, uanset at man har sparet dem op af indkomst, som tidligere er blevet beskattet.

Forholdet er det, at en mand bliver nødt til at afskrive svarende til de afdrag, han har måttet betale på lån optaget, da han har etableret sin virksomhed, da han har udvidet den med noget nyt byggeri, eller da han foretog nogle nye maskinanskaffelser. Så kan hr. Bernhard Baunsgaard godt i et erhverv, der ikke er så næringsdrivende som dem, der anskaffer maskiner o.lign., hævde, at det er eksorbitant, at man afskriver med de procenter, som hr. Bernhard Baunsgaard selv har stemt for her i juni eller september måned, hvor man netop forøgede afskrivningsmulighederne, men hvis det er eksorbitant at afskrive svarende til de afdrag, man betaler, og derigennem komme ind på en sådan beskatning, ja, så er det altså den gruppe, hr. Bernhard Baunsgaard vil ramme, men vi skal bare gøre os klart, at det har intet med nulindkomstproblematikken at gøre.

Formanden:

Vi fortsætter måske med et par enkelte korte bemærkninger.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Når jeg taler om eksorbitant store afskrivninger, som ikke skal tillades, samtidig med at man ikke ønsker at betale sit rimelige kontingent til samfundet, så taler jeg om de afskrivninger, der er mulighed for, på op til 45 pct. Dette er eksorbitant meget, hvis man ikke samtidig vil betale sit kontingent til samfundet. Det er dem, vi skal ramme ud efter. Det er dem, der rammes, og ikke folk, som blot tager andre dele af deres formue op og anvender til forbrug.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Den opfattelse, at den næringsdrivende, der skaber nye arbejdspladser til 20, 25, 30 nye ansatte, og som pukler 14-16 timer i døgnet 7 dage om ugen, ikke betaler sit rimelige kontingent til samfundet, fordi han simpelt hen ikke har en øre tilbage at betale skat med, når han har måttet betale afdrag på sine forpligtelser, ja, den opfattelse kan hr. Bernhard Baunsgaard godt have, men

[Glistrup.]

det er nu ikke nogen rimelig opfattelse og ikke nogen samfundsnyttig opfattelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 13.15, hvor vi begynder med spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 12.09.

Mødet genoptaget kl. 13.15.

Man gik først til dagsordenens punkt 18, der var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Birgitte Oxdam* (V) til ministeren for skatter og afgifter:

„Vil ministeren overveje at opgive tanken om ved bekendtgørelse at lade vederlag for virksomhed som udøvende kunstner, musiker, artist eller professionel sportsmand henregne til A-indkomst?“

(Spm. nr. 171).

Birgitte Oxdam (V):

Skattedepartementet er den 29. oktober 1975 fremkommet med et udkast til bekendtgørelse om kildeskat af vederlag til udøvende kunstnere m.v. Det er tanken, at vederlag for virksomhed som udøvende kunstner, musiker, artist eller professionel sportsmand henregnes til A-indkomst. A-skatten skal herefter beregnes som 20 pct. af bruttoindtægterne, herunder eventuel godtgørelse til dækning af udgifter ved rejse, ophold m.v. Bekendtgørelsen er tænkt at træde i kraft den 1. januar 1976.

Jeg vil gerne spørge skatteministeren, om ministeren ikke vil overveje at undlade at formalisere dette udkast. Det er dansk kulturliv, særlig dansk musikliv, ubegribeligt, at dette skal udsættes for denne økonomiske og administrative belastning, som forslaget indebærer, og som udpræget må forekomme at være et udslag af principrytteri.

De store udenlandske kunstnere, som optræder ved enkelte forestillinger her i landet, kommer nemlig ikke til at aflevere den A-kildeskat her i landet, man drømmer om, for de betinger sig normalt en nettokontrakt, hvis de ikke ligefrem er udenlandsk hjemmehørende aktieselskaber. Udkastet medfører altså en ren fordyrelse for danske arrangører. For vore hjemlige kunstnere kan det være det samme, om man bliver beskattet som A-skatteyder eller B-skatteyder; man kommer vel til at svare samfundet den skat, man skal, i sidste ombæring.

Sikre, dokumenterbare konsekvenser af den påtænkte bekendtgørelse er, at for samtlige offentligt subsidierede orkesterinstitutioner vil deres tilskudsbehov stige med samme beløb som skattetilsvaret. For man ønsker vel ikke at ramme deres aktiviteter? For Tivoli og de store haller vil skattens indiskutable fordyrende effekt være et alvorligt slag imod deres frie internationale kulturformidlende virksomhed. For hele jazzlivets vedkommende vil bekendtgørelsen måske være et dødsstød, idet jeg vil henviser til Erik Wiedemanns artikel herom i dag i Information.

For musikforeningerne vil det være et utaknemligt ekstrabesvær — et ekstrabesvær, som måske vil kunne bevirke, at de opgiver deres eksistens. Derfor spørger jeg, om skatteministeren ikke vil overveje at opgive at sætte den på mange måder elendige bekendtgørelse i kraft og lade kunstnerskatten være, som den er i dag.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Jeg kan bekræfte, at det er tanken ved en bekendtgørelse at bestemme, at vederlag for virksomhed som udøvende kunstner, musiker, artist eller professionel sportsmand skal anses for A-indkomst efter kildeskatteloven. Der er, som det allerede er oplyst af fru Birgitte Oxdam, udarbejdet en bekendtgørelse,

[Ministeren for skatter og afgifter.]

der i øjeblikket er til udtalelse i ministeriet for kulturelle anliggender.

De første år under kildeskatten er de omhandlede vederlag blevet anset for A-indkomst, således at der er trukket A-indkomst ved udbetalingen, og således at udenlandske kunstnere m. v. er skattepligtige her i landet af vederlagene.

Ved nogle domme er det imidlertid afgjort, at vederlagene under visse omstændigheder, navnlig ved kortvarig solistisk optræden, ikke er A-indkomst, idet dommene finder, at der under disse omstændigheder ikke er tale om personligt arbejde i et tjenesteforhold. Dommene har efterladt en betydelig usikkerhed i praksis om, hvornår der i de enkelte tilfælde er tale om A-indkomst, og hvornår der må anses at foreligge B-indkomst. Det er baggrunden for, at det nu er tanken med en bekendtgørelse at bestemme, at de omhandlede vederlag generelt skal henregnes til A-indkomst. Der sker herved det, at man reetablerer tilstanden på dette område fra før afsigelsen af de nævnte domme. Hjemmelen til at udstede bekendtgørelsen indeholdes i kildeskattelovens § 43, stk. 2.

Når fru Birgitte Oxdam nu spørger, om jeg vil overveje at opgive tanken om at udstede bekendtgørelsen, må det formodes at være ud fra et hensyn til de „arbejdsgivere“, der skal foretage skattetrækket og/jeller et hensyn til de pågældende kunstnere.

For så vidt angår hensynet til udbetaleren af vederlagene, er der ikke grund til at antage, at det er væsentlig mere besværligt at foretage skattetræk i disse tilfælde, end det er i al almindelighed for arbejdsgiveren at foretage skattetræk.

For så vidt angår hensynet til modtageren af vederlagene, vil bekendtgørelsen for indenlandske kunstnere, som det allerede er nævnt af fru Birgitte Oxdam, alene have den betydning, at den foreløbige skat opkræves som A-skat i stedet for som B-skat. Det endelige skattetilsvær bliver ganske det samme. For udenlandske kunstnere betyder ordningen ganske vist, at de bliver skattepligtige her i landet af vederlagene, men da de i de allerfleste tilfælde vil kunne få skatten i deres hjemland nedsat med den skat, der er betalt her i landet, vil deres samlede skattebyrde i almindelighed ikke blive forøget.

Virkningen i denne henseende vil derfor navnlig være, at det er Danmark og ikke kunstnerens hjemland, der får skatten af den indtægt, der er indvundet ved optræden her i landet. Dette forekommer i sig selv rimeligt og gælder i øvrigt tilsvarende i en række andre lande.

Som det vil fremgå af det, jeg har sagt, har jeg på det foreliggende grundlag ikke overvejelser om at opgive tanken om at udstede den omhandlede bekendtgørelse. Såfremt der i spørgsmålet ligger, om jeg vil være villig til at overveje at opgive denne tanke, kan jeg naturligvis kun sige, at jeg altid er villig til at overveje oplysninger og argumenter, der fremkommer vedrørende en påtænkt foranstaltning. Det er jo bl. a. derfor, jeg har sendt udkastet til bekendtgørelse til udtalelse hos ministeren for kulturelle anliggender.

Birgitte Oxdam (V):

Jeg har først og fremmest lyst til at rette lidt i skatteministerens indledning, idet han omtalte nogle højesteretsdomme, der havde skabt usikkerhed. Det, der skabte usikkerhed, var kildeskattedirektoratets komplet ulovlige meddelelser nr. 63 og 64 i 1970, som blev drønende underkendt ved højesteret i den umådelig klare tagskævsdom.

Med henblik på det bekendtgørelsesudkast, der ligger her, så er der blevet fremført, at mit motiv for at rejse spørgsmålet må være et hensyn til arbejdsgiveren. Det er det ikke. Det, der får mig til at rejse spørgsmålet, er hensynet til dansk kulturliv. Der kommer nemlig ikke netto noget ud af det her. Det eneste, man opnår, er, at man fordyrer vores arrangørers kulturformidlende virksomhed uden i realiteten at få så mange penge ind, at det kan betale sig at lave en sådan ordning. Jeg tænker her bl. a. også på vores landsdelsorkestre, hvor det er ganske afgjort, at der bliver en ekstraudgift, som lige så stille optræder som et tilskudsbehov. Det er ingen nytte til. Og med hensyn til vores haller og med hensyn til Tivoli, så er det ganske alvorlige merbeløb, de kommer til at betale, for det er en fuldstændig fatamorgannisk tanke at tro, at de store udenlandske kunstnere ikke betinger sig dette nettohonorar. Det bliver en fordyrelse, som hallerne ikke længere magter at lægge oven på deres

[Birgitte Oxdam.]

billetpriser. Det vil sige, de bliver indskrænket i deres valgfrihed, og det vil sige, at man vil være tilbøjelig til at tage disse statslige ensembler, som ikke pålægges A-kildeskat. Det vil igen sige, at der vil komme en stiltfærdig international statsstyring af vores kulturtilbud.

Det må være en skatteminister temmelig ligeegyldigt med disse små penge, der eventuelt — hvilket jeg altså betvivler — kan komme ud af det netto. Men hvad jeg ikke synes der kan være noget regeringsmedlem eller noget folketingsmedlem ligeegyldigt, er, at der hermed bliver sat en alvorlig kær i hjulet for dansk kulturliv, og det er jo ikke lige netop det punkt, hvor det blomstrer i øjeblikket med folketingets nuværende sammensætning.

Derfor vil jeg meget gerne bede ministeren om at overveje at udskyde bekendtgørelsen indtil videre. I hvert fald vil jeg sige, at reglen om at beskatte bruttohonoraret, altså inklusive rejse- og opholdsudgifter, ikke kan være medholdelig, når man tænker på den aftale, man har truffet såvel med Danmarks radio som med det kgl. teater.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Jeg skal kun gøre 2 bemærkninger. Jeg er komplet uenig med fru Birgitte Oxdam, når hun påstår, at der ikke er uklarhed om, hvor grænsen går mellem A-indkomst og B-indkomst på dette område. Der er betydelig uklarhed om, hvilken tidsgrænse der gælder for at statuere A-indkomst, og hvor der kan statueres B-indkomst. Det mener jeg er vigtigt at få klarlagt.

De synspunkter, som fru Birgitte Oxdam har fundet anledning til at fremføre her, det er da muligt, at disse synspunkter vil blive fremført af ministeren for kulturelle anliggender, det ved jeg ikke. Jeg har ikke på nuværende tidspunkt modtaget svar på den forespørgsel, jeg har rettet til kulturministeren, men det er klart, som jeg sagde i mine første bemærkninger, at dette selvfølgelig vil indgå i den samlede afvejning af det udkast til bekendtgørelse, der ligger. Jeg håber i hvert fald, fru Birgitte Oxdam vil forstå, at jeg ikke på dette tidspunkt vil tage stilling til den endelige afvejning, så længe jeg ikke fra det pågældende ministerium har få-

et en — i hvert fald ikke en officiel — meddelelse om de synspunkter, der hersker i ministeriet.

Birgitte Oxdam (V):

Det glæder mig, at skatteministeren ikke har taget endelig stilling, hvilket jeg da heller ikke har troet han ville. Men jeg vil erindre om, at der har været en massiv protest mod disse tanker fra indtil 3 kulturministre foreløbig.

Med henblik på spørgsmålet om, hvem der får smækket, så bliver smækket i dansk kulturliv, det er jeg ganske overbevist om. Nu går man og slæber i forvejen med moms på billetpriser, hvilket i sig selv er en kæmpeuanstændighed, og så synes jeg ikke, vi skal sanke yderligere gloende kul på alle vores kulturformidlere.

Spørgsmålet om, hvorvidt der er tjenesteforhold eller ikke, har efter min mening fundet en fornuftig afklaring i de aftaler, der er indgået med Danmarks radio og det kgl. teater, og holder man sig til de retningslinjer, mener jeg, den bekendtgørelse, der foreligger i udkast, simpelt hen er overflødig.

Med hensyn til spørgsmålet om definitionen af A-kildeskat og B-skat, så vil jeg for mit eget vedkommende nok sige, at selv om vi bruger § 43, stk. 2 — jeg tror, det er punkt g) — om, at det kan inddrages under A-kildeskat ved en bekendtgørelse, så vil jeg sætte et spørgsmålstegn ved, hvorvidt det er i overensstemmelse med forudsætningerne ved lovens tilblivelse.

Ministeren for skatter og afgifter (*Svend Jakobsen*):

Jeg kan selvfølgelig ikke forhindre fru Birgitte Oxdam i at sætte et spørgsmålstegn ved, om der er hjemmel til det. Jeg vil ikke sætte noget spørgsmålstegn. Jeg er ikke i tvivl om, at der er hjemmel til det i gældende lov.

Man kunne jo drage en parallel til ganske mange andre forhold i samfundet og fremføre den samme argumentation om, at det kan være ganske ligeegyldigt, om det er A-indkomst eller B-indkomst. Jeg mener, at det er vigtigt — af de grunde, jeg også nævnte i mine første bemærkninger — at vi har så meget, som det er muligt, inde under A-indkomst. Jeg skal henvise til mine bemærkninger omkring de udenlandske kunst-

[Ministeren for skatter og afgifter.]
nere, professionelle sportsmænd osv.; det er i hvert fald et område, hvor man ikke kan fremføre den argumentation, at der kommer lige meget hjem i skat.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Glensgård* (FP) til justitsministeren:

„Vil ministeren overveje, om spilleautomater må omstilles således, at der kan benyttes dansk mønt som indsats, eller vil ministeren tillade, at gevinster kan om sættes i forbrugsgoder eller omveksles?“

(Spm. nr. 181).

Skriftlig begrundelse.

Hver dag overtrædes loven ved omveksling af spillemønter til dansk mønt, idet der ikke gælder samme regler overalt i Danmark. F. eks. er det muligt i Københavns Tivoli at betale forbrugsgoder med spillemønter.

Af *Ekstra Bladet* den 13. december 1975 fremgår det, at endog en forhenværende socialdemokratisk minister og nuværende trafikpolitisk ordfører, hr. Kampmann, ikke er klar over denne urimelige forskelsbehandling. Spørgeren finder derfor af mange grunde, at en ændring af lovgivningen er nødvendig.

Justitsministeren (Orla Møller):

En ordning, hvorefter spil på automater kan give gevinst i penge eller mønter, der kan omveksles i penge, vil være i strid med straffelovens forbud mod offentligt hasardspil, og det vil derfor kræve en ændring af straffeloven, såfremt sådant spil lovligt skal kunne finde sted.

En sådan ændring har tidligere været overvejet i justitsministeriet, men man veg tilbage herfra af hensyn til de samfundsskadelige konsekvenser. Udtalelser indhentes fra politiet ved tidligere lejligheder har vist mange eksempler på spil, der har ødelagt familiers økonomi og har været direkte årsag til berigelsesforbrydelser med henblik på at tilvejebringe yderligere midler til spil. Disse betænkeligheder gør sig efter min opfattelse fortsat gældende, og jeg finder derfor ikke anledning til nu at tage noget initiativ til ændring af lovgivningen på dette område.

Spil på automater, der giver gevinst i

spillemærker, betragtes ikke som hasard, selv om der er adgang til at anvende spillemærkerne som betaling for særlige varer. Der er imidlertid i de administrative regler for godkendelse af opstilling af spilleautomater sat snævre grænser for adgangen til en sådan anvendelse af spillemærker. For så vidt angår spilleautomater på restauranter, er der ikke i dag mulighed for at anvende spillemærker til varekøb. Dette skal være angivet over for publikum ved opslag på automaten eller i umiddelbar nærhed af denne. Derimod kan spillemærker i tivolier og på lignende offentlige forlystelsessteder anvendes til betaling for indkøb af varer og for adgang til forlystelser på samme sted, hvor automaten er opstillet. Spillemærker kan heller ikke her anvendes som betaling for spise- og drikkevarer.

Der er altså en vis forskel mellem restauranter og tivolier, når talen er om omveksling af spillemærker med varer. Forskellen er imidlertid naturligt begrundet i selve forlystelsesmiljøet og vareudbuddet, og jeg finder ingen umiddelbar grund til at gennemføre ændringer heri. Adgangen til at benytte spillemærker som betaling for spise- og drikkevarer må befrygtes at ville medføre en øget spillelyst og øget alkoholforbrug, hvilket man vel ikke kan være interesseret i.

Jeg skal oplyse til sidst, at der for tiden i justitsministeriet arbejdes med en revision af de administrative regler om spilleautomater, og det er vel naturligt at lade det rejste spørgsmål indgå i disse overvejelser.

Glensgård (FP):

Jeg er glad for, at justitsministeren til sidst koncentrerer sig om selve det, der lå i spørgsmålet, nemlig spørgsmålet om spillemærker. Justitsministerens første del af svaret gik lige så meget på hasard i al almindelighed, og der skal i hvert tilfælde ikke være nogen tvivl om, at jeg ikke ønsker med dette spørgsmål at få hasard indført — almindeligt hasardspil — det tror jeg også godt justitsministeren er klar over.

Justitsministeren siger, at på almindelige forlystelsessteder, altså i tivolier og lignende steder, kan man heller ikke omveksle spillemærkerne til drikke- og spisevarer. Begrundelsen var bl. a., at man ikke ville forøge alkoholforbruget. Der findes mulighed for i

[Glensgård.]

de tivolier, vi kender, at omveksle spillemærker til tobak, og der findes altså mulighed for at lade det indgå i det arbejde, jeg forstår der foregår i justitsministeriet, at man også på restauranter stadig væk friholder drikke- og spisevarer, men i de administrative regler indsætter en mulighed for, at en eventuel gevinst kan omveksles til eksempelvis tobak.

Justitsministeren har jo på nuværende tidspunkt ligesom lukket op for en vis velvilje med hensyn til at lade spørgsmålet indgå i de drøftelser, der foregår i justitsministeriet, og jeg vil godt høre, om ministeren også vil tage denne sidste bemærkning med.

Justitsministeren (Orla Møller):

Naturligvis vil jeg da det. Intet af det, der bliver sagt her i folketinget, bliver overhørt eller overset, og det er klart, at alle de problemer, der blev nævnt i denne forbindelse, bliver taget med. Men jeg vil gerne, for at der ikke skal herske spor tvivl om min holdning, sige, at jeg er så restriktiv, som jeg overhovedet kan komme af sted med at være, over for øget adgang til at bruge spilleautomaterne.

Henning Jensen (S):

I anledning af det af hr. Glensgård stillede spørgsmål vil jeg godt stille et tillægsspørgsmål til justitsministeren. Det er jo almindeligt kendt, at kontrolmulighederne med indkomster i forbindelse med spilleautomater er meget ringe. Jeg skal henvise til de mange problemer, der er i Frederikshavn. Nu har jeg hørt, at der er muligheder for, at der kan sættes en tæller på en spilleautomat, som registrerer den totale omsætning, og derfor vil jeg gerne spørge justitsministeren, om man har gjort sig overvejelser i retning af skærpet kontrol med de indkomster, der er i forbindelse med spilleautomatvirksomhed.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg tør ikke sige, om det kontrolelement, som hr. Henning Jensen her omtaler, vil være effektivt. Jeg har hørt det nævnt ved flere lejligheder, og jeg kan sige så meget, at der på dette område vil være meget vægen opmærksomhed, også fra politiets

side. Jeg finder det absolut nødvendigt at sige, at der skal en stærkere kontrol til; problemet er blot, under hvilken form det kan lade sig gøre.

Johan Nielsen (S):

Når man kun kommer med mellemrum på forlystelsessteder, undertiden lange mellemrum, så lægger man mærke til, hvilke forandringer der er sket, og jeg har noteret mig, at antallet af spilleautomater er øget ganske voldsomt. Når spilledjævlen er en så stor strateg, som den højtærede justitsminister fremstillede ham som her, ja, så ligger det meget nær for mig at spørge justitsministeren: har justitsministeren aldrig haft overvejelser om helt at forbyde spilleautomater?

Justitsministeren (Orla Møller):

Jo, en sådan tankegang har nok — ikke bare ved visse lejligheder, men meget ofte — indsneget sig i mit sind. Jeg tror imidlertid, det er helt urealistisk at forestille sig, at noget sådant kunne lade sig gøre. Dermed være ikke erklæret, at jeg på forhånd har givet op over for hr. spilledjævel. Men der er visse realistiske hensyn at tage, og derfor finder jeg det rimeligere, at de overvejelser, som for øjeblikket pågår, bliver ført igennem, så man kan få nogle strammere betingelser for hele området.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Gudme* (RV) til statsministeren:

„Hvor langt er regeringen kommet med hensyn til de konsekvensændringer i anden lovgivning, som burde være en følge af den i sommeren 1975 gennemførte ændring i konkursloven?“

(Spm. nr. 176).

Skriftlig begrundelse.

Ved anden behandling den 10. juni 1975 af lovforslag nr. 199 i folketingsåret 1974-75, 2. samling, der først og fremmest drejede sig om en ændring i konkursloven, udtalte jeg sp. 6000-6001:

„Men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at selv om vi nu gennemfører forbedrede regler for betalingsstandsninger, så er der

[Gudme.]

nogle konsekvensændringer, vi ikke må glemme. Forholdet er nemlig det, at man en række steder inden for lovgivningen har bestemmelsen om at penge, der er bundne for en mand, der standser sine betalinger, kun vil kunne frigives i tilfælde af, at den pågældende går konkurs. Det gælder f. eks., hvis man har penge bundet i Grundejerns Investeringsfond, hvis man har penge bundet på en etableringskonto, en investeringsfondskonto, hvis der er tale om bunden opsparing, som vi vedtog det i fjor, eller hvis der er tale om en boligopsparingskontrakt. I alle disse tilfælde er det sådan, at disse måske af og til ret store bundne midler kun kan frigives i det øjeblik, den pågældende bliver erklæret konkurs. Det er lidt meningsløst, at man, netop når man bestræber sig for at undgå en konkurs, i visse situationer skal være tvunget til alligevel at kræve en konkurs for at få disse penge fri til fordeling blandt kreditorerne.

Derfor vil jeg gerne henstille til justitsministeren, at han lader gå videre til vedkommende fagminister, at man sørger for til efteråret at fremsætte lovforslag om konsekvensændringer, således at den frigivelse, som efter de pågældende bestemmelser kun kan finde sted i tilfælde af konkurs, fremover også kan ske i tilfælde af betalingsstandsning, sådan som vi lovgiver om det her, således at man ikke skal være nødt til at gå til den uønskede konkurs for at gennemføre noget ønsket, nemlig for at få nogle bundne penge fri.“

Ministeren svarede hertil (sp. 6004):

„Jeg har noteret mig de bemærkninger, som hr. Gudme fremsatte. Det er helt klart, at der må foretages visse konsekvensændringer i andre love, og jeg kan love, at vi skal studere hr. Gudmes tale omhyggeligt i justitsministeriet og derefter træffe foranstaltninger til, at andre ministerier, der er involveret i lovgivning med henblik på sådanne konsekvensændringer, bliver orienteret.“

Så vidt jeg har kunnet se, er der ikke fra nogle af de ministerier, som opfordringen gjaldt, kommet noget initiativ i den ønskede retning. I mellemtiden er der gået mere end et halvt år, og det har i praksis vist sig at være en hindring for at gennem-

føre en i øvrigt fornuftigt begrundet frivillig kreditorordning, at man ikke kan få båndlagte penge frigjort som ved konkurs. Et typisk eksempel er således de ofte ret store beløb, der er bundet i Grundejerns Investeringsfond. Derfor er mit spørgsmål, om regeringen vil følge opfordringen fra juni måned, og hvor langt man i givet fald er kommet her.

Første næstformand (*Grete Hækkerup*):

Spørgsmålet vil blive besvaret af justitsministeren.

Justitsministeren (*Orla Møller*):

Den 12. juni 1975 vedtog folketinget en lov om ændring af konkursloven, tvangsakkordloven m. v. Hovedhensigten med loven er at begrænse antallet af konkurser og insolvente likvidationer ved at forbedre mulighederne for at tilvejebringe en mindelig ordning med den konkurstruede skyldners eller virksomheds kreditorer. Under folketingets anden behandling af lovforslaget pegede hr. Gudme på, at der flere steder i lovgivningen, f. eks. om etableringskonti, investeringskonti, bunden opsparing m. v., bør foretages konsekvensændringer, sådan at frigivelse af de bundne beløb kan ske ikke blot i tilfælde af konkurs, men også i tilfælde af betalingsstandsning.

I anledning heraf opfordrede jeg i juli 1975 bolig-, landbrugs-, handels- og finansministeren samt ministeren for skatter og afgifter til at overveje sådanne konsekvensændringer med hensyn til de nævnte og eventuelle andre lignende lovbestemmelser inden for de pågældende ministres områder. Jeg anmodede samtidig om at blive holdt orienteret om resultatet af overvejelserne.

Vi mangler endnu svar fra en minister, og jeg er derfor ikke i dag i stand til at give en udtømmende besvarelse af spørgsmålet. Jeg kan dog oplyse, at ministrene efter at have gennemgået de lovbestemmelser, der kan blive tale om at ændre, er nået til det resultat, at der ikke på de pågældende områder er behov for lovændringer som følge af konkurslovsændringen.

Specielt for så vidt angår frigivelse af bundne beløb i Grundejerns Investeringsfond, kan jeg oplyse, at boligministeren har været betænkelig ved at ændre reglerne, idet

[Justitsministeren.]

der kan være risiko for, at en skyldner standser sine betalinger blot for at få de bundne beløb frigivet.

Jeg vil være villig til at stille de indkomne svar til rådighed for hr. Gudme og, hvis det ønskes, at deltage i en forhandling om spørgsmålet.

Gudme (RV):

Jeg takker justitsministeren for svaret. Det var jo praktisk, at det var justitsministeren, der i statsministerens fravær fik lejlighed til at besvare dette spørgsmål, fordi han i hvert fald herved kunne dokumentere, at fra hans ministeriums side er der ikke tale om nogen forsømmelse med hensyn til det tidsmæssige, når man allerede i juli måned har kunnet gå videre på grundlag af forhandlingen her i tinget den 12. juni.

Derimod er der ingen grund til at være begejstret for den reaktion, der er kommet i de andre ministerier, hverken med hensyn til ekspeditionstiden eller med hensyn til de svar, der allerede er indkommet, og som ministeren kunne referere. Jeg er helt uforstående over for, at man ikke ret omgående har taget den naturlige konsekvens af den hensigt, som også var regeringens, at man skulle gøre det lettere og derved mere attraktivt at tage den frivillige betalingsstandsning i stedet for en konkurs.

Den betragtning, jeg hørte refereret, om, at folk skulle gå hen og standse deres betalinger for at få frigjort et indestående på en boligopsparingskontrakt eller de penge, de har stående i Grundejernes Investeringsfond, forekommer mig inderlig urealistisk.

Jeg vil gerne tage imod ministerens tilbud om at se svarene, også når det sidste er indløbet. Jeg håber, det sidste kommer snart, og at man vil rykke for det. Hvis de virkelig alle sammen er så negative, ja, så beklager jeg det. Hvis regeringen ikke ser sig i stand til det, så må vi andre jo komme med det nødvendige initiativ for at gøre den konkurslovsændring, som blev vedtaget i juni måned, til en virkelig realitet på alle områder.

Justitsministeren (Orla Møller):

Spørgetiden giver mig overhovedet ingen mulighed for at referere de svar, det drejer sig om. Det kunne jo godt være, at hr.

Gudme kunne finde lidt mere positivitet i de svar, der allerede er indkommet, end den, der direkte er givet udtryk for her. Jeg kan nævne, at der med hensyn til moratorieordninger er lagt op til noget positivt. Jeg er fortsat klar til at drøfte tingene og selvfølgelig også klar til at modtage et forslag fra retsudvalgets udmærkede formand.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kurt Hansen* (VS) til handelsministeren:

„Finder ministeren det acceptabelt, at elektronikfirmaet Storno i den nuværende beskæftigelsessituation overflytter en ordre fra DSB på 20 mill. kr. fra sin fabrik i København til sin fabrik i Flensborg, fordi det er mere profitabelt?“

(Spm. nr. 184).

Skriftlig begrundelse.

Der har i de seneste dage i dagspressen og i radioavisen været videregivet oplysninger om, at den danske virksomhed Storno i skarp konkurrence med udenlandske virksomheder har sikret sig en ordre fra DSB på 20 mill. kr. Over for disse oplysninger står oplysninger fra Stornoarbejderne om, at det anlæg, som DSB ønsker at aftage, er baseret på en produktion, der er udviklet her i landet, men som siden flyttes til fabrikken i Flensborg, fordi det er mere profitabelt.

Vi har tidligere forsøgt at få en klar holdning fra ministeren vedrørende denne trafik, som på ingen måde er en engangsforeteelse. Sidst var den 15. oktober, da vi stillede et lignende spørgsmål på baggrund af oplysninger om en overflytning af en ordre på 40 mill. kr. På det tidspunkt foregik der en konflikt på Storno, hvis ledelse kategorisk afviste et lønkrav fra 112 radiomekanikere og maskinarbejdere. Denne konflikt brugte ministeren til at undvige besvarelsen af spørgsmålet. Nu er konflikten imidlertid overstået via metalarbejderforbundets undergravelse af arbejdernes aktion. Der skulle således ikke være nogen begrundelse for ikke denne gang at ville besvare spørgsmålet.

Nu som tidligere vil vi ikke udelukke, at Stornos ledelse med sin stejle holdning i forbindelse med den nævnte konflikt dels ønskede at bidrage til Dansk Arbejdsgiverforbunds forsøg på at sætte metalområdets

[Kurt Hansen.]

løfteparagraf ud af kraft og dels ønskede at fremprovokere en konflikt for at bruge denne som alibi i forbindelse med overflytning af ordre til Flensborg midt i en arbejdsløshedssituation. Trusler om produktionsflytninger har været et yndet argument ved lønforhandlinger. Der er nok ikke mange rundt om på arbejdspladerne, der tror meget på en støtte fra den socialdemokratiske regering imod disse trusler. Vi ønsker heller ikke med dette spørgsmål at lægge op til nogen illusioner. Vi ønsker blot et klart og tydeligt svar, så man på arbejdspladserne er klar over, hvad man kan regne med fra den kant, og hvad man ikke kan regne med.

Kurt Hansen (VS):

Vi har tidligere haft et spørgsmål vedrørende Storno oppe her i folketinget. Dengang var det umuligt at få et svar fra handelsministerens side. Det var begrundet med, at der fandt en arbejdskonflikt sted derude, og derfor var man ikke interesseret i at svare.

Når vi nu tager problemet eller sagen omkring Storno op igen, så er det ikke tilfældigt, så er det ikke et forsøg på at mistænkeliggøre noget som helst firma eller nogen som helst virksomhed eller nogen som helst ledelse, som det er fremgået af såvel pressens radioavis i går som Børsen i dag. Det, vi er interesseret i, er at trække nogle problemer frem, som Stornoarbejderne selv har rejst.

Stornoarbejderne har over for os givet udtryk for, at de er meget betænkelige ved det, der er ved at ske derude, netop fordi man i forbindelse med den ordre, som Storno har fået fra DSB på 20 mill. kr. — som de har fået i skarp konkurrence med andre firmaer i udlandet — frygter, at en meget stor del af den vil blive flyttet til afdelingen i Flensborg. Vi vil godt have handelsministerens kommentarer til, om man finder det acceptabelt, og hvad man i øvrigt har tænkt at foretage sig.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, jeg kan gøre svaret ganske kort. Efter det for handelsministeriet oplyste vil over 90 pct. af produktionen i forbindelse med den pågældende ordre finde sted i Danmark.

Det skal i øvrigt tilføjes, at der ikke i

dansk lovgivning er hjemmel til at hindre, at danske virksomheder ved gennemførelse af en leverance importerer dele heraf fra underleverandører i udlandet. På samme måde vil danske selskabers udenlandske datterselskaber eller filialer kunne medvirke til, at underleverancer placeres hos moderselskabet her i landet.

Kurt Hansen (VS):

Jeg har, som jeg gav udtryk for i mit første indlæg, også læst Børsen i dag, hvor det jo fremgår af direktørens udtalelser, at der temmelig sikkert slet ikke vil blive tale om, at noget som helst af den ordre vil blive flyttet, og skulle der blive tale om, at noget skulle flyttes, så ville det maksimalt blive 5-10 pct.

Jeg er derimod i besiddelse af noget, der kan tale i en noget anden retning, nemlig et referat fra et samarbejdsudvalgsmøde på Storno, som er foregået den 25. november. Heraf fremgår det, at beskæftigelsen på Storno i København anses for at være temmelig stabil, hvorimod beskæftigelsen på fabrikken i Flensborg kan være svingende. Den har været præget af noget svingende afsætninger på området. Det vil give nogle problemer, efter hvad firmaets ansvarlige repræsentant i samarbejdsudvalget giver udtryk for. Man siger bl. a., at der i Københavnsafdelingen vil opstå nogle pladsproblemer med at få ordrerne igennem — alle de ordrer, der er, også i forbindelse med DSB. Her tales der om — det står klart og tydeligt i referatet fra samarbejdsudvalgsmødet — at der temmelig sikkert vil ske en overførsel af en meget central disciplin i den produktion, der skal foregå til DSB, nemlig multi-kanalproduktionen. Den arbejdsdisciplin i selve produktionen skal altså overgå til fabrikken i Flensborg. Det har jeg her sort på hvidt. Der bliver fra en arbejders side spurgt videre, om også produktionen af spoler til disse multikanaler vil blive overflyttet, og så tales der om, at det ville være naturligt, at produktionen af spolerne flyttes med. Det er også en udtalelse fra ledelsens ansvarlige repræsentant.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg skal henholde mig til det principielle i mit svar og blot tilføje, at det tal, jeg nævnte, de 90 pct., er først oplyst over for mig,

[Handelsministeren.]

efter at hr. Kurt Hansen har rejst spørgsmålet over for mig, altså væsentligt senere end de oplysninger, hr. Kurt Hansen refererer til fra samarbejdsudvalgsmødet. Det er altså oplysninger refereret for mig inden for de allersidste dage — om jeg husker ret i mandags.

Kurt Hansen (VS):

Nu kan jeg forstå på det, at handelsministeren og jeg ikke har fået oplysningerne samme sted fra, men det ville nok også undre mig en smule, hvis vi havde det. Handelsministeren har åbenbart fået sine oplysninger fra Stornos ledelse, mens jeg har mine oplysninger fra arbejdernes side. Vi har jo set i mange andre forbindelser, ikke mindst i forbindelse med Uniprint, hvordan arbejdere bliver ført bag lyset. Det har vi set gang på gang i andre henseender også.

Hvis det nu viser sig, at der skulle være noget rigtigt i det, der fremgår af dette referat — hvad der som regel plejer at være i referaterne fra de samarbejdsudvalgsmøder — hvor der klart lægges op til, at en stor del af produktionen skal flyttes, vil det så ikke betyde, at man må tage sagen op til vurdering én gang til og pålægge Storno, at de her ting bliver produceret herhjemme, eller også trække den ordre tilbage? Det kan ikke være rimeligt, at vi i en situation, som vi har nu, med 135.000-140.000 registrerede arbejdsløse blot lader nogle tilfældige firmaer foretage tilfældige manipulationer hen over hovedet på arbejderne, fordi det er mere profitabelt. Det er i hvert fald klart uacceptabelt for os, at sådan nogle ting kan finde sted.

Jeg vil godt lige til allersidst sige lidt mere om det her referat, selv om vi skal holde os til det principielle — jeg mener nemlig, at det her er meget principielt. En arbejder derude bad om en klar information vedrørende overflytningen for at undgå rygter, og den ansvarlige repræsentant i samarbejdsudvalget for virksomhedsledelsen siger klart, at det er hermed givet, ifølge dette referat. Jeg nærer altså bange anelser for, hvordan det vil komme til at gå med den produktion, men vi kan åbenbart ikke få noget præcist svar fra handelsministerens side.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg gentager gerne. Det præcise og det principielle svar er, at der ingen hjemmel findes i lovgivningen til at gennemføre det, hr. Kurt Hansen ønsker.

Det andet spørgsmål, hr. Kurt Hansen rejser, synes at være, om bestillingshaver måtte have særlige ønsker, og så er spørgsmålet stillet forkert til mig, for jeg er ikke ansvarlig for DSB. Det er ministeren for offentlige arbejder.

Det tredje spørgsmål er: er mine tal korrekte, eller er hr. Kurt Hansens tal korrekte? Jeg kan ikke garantere for tallene for mit vedkommende. Jeg kan kun videregive dem som helt aktuelle oplysninger, jeg har modtaget, og det er lidt fiktivt at diskutere, at de nødvendigvis må være forkerte, fordi jeg har fået dem inden for de sidste to dage.

Glensgård (FP):

Handelsministeren siger i sit svar, at der findes ingen lovgivning, som forhindrer dette. Det er jeg enig med handelsministeren i, men jeg håber at måtte forstå handelsministeren sådan, at handelsministeren heller ikke har nogen intentioner om at indføre en sådan lovgivning.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg håber, jeg må forstå hr. Glensgårds spørgsmål sådan, at hans interesse for at stille mig spørgsmål er den samme interesse for beskæftigelse og erhverv, som jeg — uanset eventuelt uenighed med hr. Kurt Hansen — accepterer var baggrunden for hr. Kurt Hansens spørgsmål.

Lad mig sige, at jeg tror på nødvendigheden af en arbejdsdeling. Det danske samfunds erhvervsliv er nødt til at kunne levere varer uden for landets grænser, og vi er derfor også nødt til at samarbejde med erhvervsaktiviteter uden for landets grænser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kjærulff-Schmidt* (FP) til handelsministeren:

„Vil ministeren oplyse, hvorfor handelsministeriet har offentliggjort den fortrolige rapport om Dansk Undergrunds Consortium,

[Kjærulff-Schmidt.]

inden folketinget er blevet orienteret om rapportens indhold?"

(Spm. nr. 185).

Skriftlig begrundelse.

I folketingets spørgetid den 12. november oplyste ministeren, at den fortrolige rapport, der er afgivet af et af handelsministeriets nedsat tilsyn vedrørende Dansk Undergrunds Consortiums virksomhed, vil blive forelagt det udvalg, der nedsættes i medfør af undergrundslovens § 2, og at folketingets energipolitiske udvalg i et vist omfang vil blive orienteret om sagen. Derimod afviste ministeren på det bestemteste at offentliggøre rapporten, som han fandt burde behandles med den største fortrolighed.

Intet af de to nævnte udvalg er endnu, når dette spørgsmål indleveres, orienteret om rapporten, hvorimod dagbladet Børsen torsdag den 11. december kunne offentliggøre, hvad der angaves at være væsentlige dele af rapportens indhold. Ved henvendelse til handelsministeriet har jeg konstateret, at rapporten ikke er udleveret til personer uden for tilsynet og ministeriet, og det må således være ministeriet selv, medarbejdere i ministeriet eller bevillingshaveren, der har besluttet, at rapporten burde offentliggøres, inden folketingsudvalgene modtog orientering. Det er af interesse, at ministeren nu nærmere forklarer, hvorfor hans ministerium på denne måde holder folketinget for nar.

Samtidig vil det være af interesse for offentligheden, at ministeren afkræfter eller bekræfter dagbladet Børsens vurdering, der går ud på, at ministeriet vil arbejde på at overføre gasrettighederne til A/S Dansk Olie & Naturgas. Det er af betydning, at ministeren i sit svar kommenterer dette punkt forholdsvis udførligt, idet Børsens vurdering står i modstrid til ministerens oplysning i folketinget den 12. november, hvorefter „der ikke er nogen sammenhæng mellem regeringens principholdning til anvendelsen af A/S Dansk Olie og Naturgas og den aktuelle sag“, nemlig sagen om rapporten.

Kjærulff-Schmidt (FP):

I folketingets spørgetid den 12. november opfordrede jeg handelsministeren til at of-

fentliggøre rapporten om Dansk Undergrunds Consortiums virksomhed, og handelsministeren afviste meget bestemt at offentliggøre materialet, ganske vist i den venlige og elskværdige tone, som altid præger handelsministerens svar. Vi fik at vide, hvorfor fremskridtspartiets forslag og ønske om, at rapporten skulle offentliggøres, skulle gøres til genstand for en åben og offentlig debat, under ingen omstændigheder kunne imødekommes af en lang række forskellige grunde.

I mellemtiden forstår jeg så, at handelsministeren har overvejet fremskridtspartiets synspunkter nærmere med det resultat, at ministeren er blevet enig med fremskridtspartiet i, at det må være det rigtige at få denne debat ført så åbent som muligt og på så sagligt og konkret et grundlag som muligt. Det takker jeg naturligvis for. Jeg synes, det er en rigtig beslutning, ministeren har truffet, og så slipper jeg også i dag for at gentage min opfordring til ministeren.

Men der er én ting, der har undret mig, og det er, at rapporten på et tidspunkt, hvor folketinget fik at vide, at denne rapport ikke kunne offentliggøres, alligevel blev offentliggjort, nemlig i dagspressen her i sidste uge, altså på et tidspunkt, hvor ministeriet fastholdt, at folketinget ikke måtte se denne rapport. Hvordan kan det være, at ministeren selv eller medarbejdere i ministeriet eller bevillingshaveren, eller hvem det nu er, har besluttet, at rapporten alligevel skulle offentliggøres på et tidspunkt, hvor vi her i tinget ikke måtte se den?

Handelsministeren (Erling Jensen):

Som nævnt i min besvarelse den 12. november netop til hr. Kjærulff-Schmidt afgav det af handelsministeriet nedsatte tilsyn den 17. oktober en fortrolig rapport vedrørende den virksomhed, der er udøvet under eneretsbevilling til efterforskning og indvinding af bl. a. olie og gas i Danmarks undergrund. Som det vil være tingets medlemmer bekendt, blev denne rapport offentliggjort i går, tirsdag den 16. december, efter at det første møde i det nedsatte undergrundsudvalg havde været afholdt. Rapporten tilgik folketinget som helhed såvel som offentligheden. Rapporten har ikke været offentliggjort før dette tidspunkt, og jeg kan derfor besvare det rejste spørgsmål

[Handelsministeren.]

benægtende, idet der i spørgsmålet synes at ligge, at handelsministeriet skulle have offentliggjort rapporten på et tidligere tidspunkt, nemlig således at et bestemt dagblad allerede den 11. december skulle have kunnet anvende rapporten som grundlag for en artikel. Jeg må klart tage afstand fra den anklage mod ministeriet, der ligger i begrundelsen for det rejste spørgsmål.

Baggrunden for, at rapporten i går kunne offentliggøres, er den, at handelsministeriet har truffet aftale med bevillingshaver herom. Som nævnt i min besvarelse af 12. november til hr. Kjærulff-Schmidt er der i en protokol tilsikret bevillingshaverne fortrolighed omkring materiale udleveret fra bevillingshaverne eller oplysninger hidrørende herfra. I relation til det i går offentliggjorte materiale er handelsministeriet blevet fritaget for denne hemmeligholdelsespligt.

Jeg skal da ikke lægge skjul på, at det er ikke uden betænkelighed, vi fra handelsministeriets side frigiver et så omfattende materiale vedrørende bl. a. indvindingsmulighederne for olie og gas på dansk område og vel især i grænseområderne, men i den givne situation har vi fundet det forsvarligt, da der ellers på uheldig måde kunne danne sig myter omkring den virksomhed, der uøves.

Med hensyn til spørgsmålet vedrørende A/S Dansk Olie & Naturgas skal jeg henvise til min skrivelse af 6. maj 1975 — jeg beder hr. Kjærulff-Schmidt bemærke sig tidspunktet 6. maj — til folketingets energipolitiske udvalg og til statsministerens åbningstale den 7. oktober, hvori det er anført, at regeringen overvejer mulighederne for et statsligt engagement i efterforskning og indvinding af olie og naturgas. Dette er fortsat regeringens opfattelse. Det må herved tages i betragtning, at den for nylig overståede energikrise har medført en svækkelse af de multinationale olieselskabers position som traditionelle efterforskere og producenter af olie, og at det derfor er særlig nødvendigt, at industrilandene er villige til at deltage i den risiko, som hidtil stort set udelukkende har været båret af de multinationale selskaber.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg takker for svaret, men savner egent-

lig stadig væk den oplysning, jeg egentlig havde bedt om, nemlig hvordan det kan være, at der var mulighed for i dagbladet Børsen for torsdag i sidste uge at læse i det store og hele fuldt korrekte oplysninger om rapportens indhold — på et tidspunkt, hvor jeg har fået bekræftet i ministeriet, at man ikke fra ministeriets side har udleveret rapporten til andre end bevillingshaveren. Men lad det nu ligge, for det væsentligste er selvfølgelig, at rapporten er blevet lagt frem i fuld åbenhed. Det synes jeg er rigtigt.

Men der er jo en anden ting, som har nær tilknytning til det, handelsministeren var inde på i sine afsluttende bemærkninger før, og det er spørgsmålet om formålet med at søge A. P. Møller frataget sine gasrettigheder. Er det hensigten — for hvis det er, kan vi lige så godt få det oplyst først som sidst — er det hensigten at søge disse rettigheder overført til A/S Dansk Olie & Naturgas, det statslige selskab, hvori handelsministeriet ejer hele aktiekapitalen? Er det ministerens ønske at opbygge A/S Dansk Olie & Naturgas til en anden og langt større organisation, end selskabet er i dag? Og er det et led heri, at gasrettighederne skal indtages til fordel for dette selskab? Er det et statsligt olieselskab efter norsk model, man ønsker sig? Jeg håber, ministeren vil svare med den grundighed og udførlighed, der plejer at præge ministerens svar.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg har beskrevet regeringens principielle holdning til spørgsmålet om Dansk Olie & Naturgas, og jeg kan henvise hr. Kjærulff-Schmidt både til min orientering til folketingets energipolitiske udvalg og til statsministerens redegørelse ved folketingets åbning.

Når hr. Kjærulff-Schmidt så går ind i den aktuelle sag, må jeg sige, at den har ingen direkte sammenhæng med det, hr. Kjærulff-Schmidt rejser i sidste halvdel af sit spørgsmål. Det, der er tale om, er, at der forelå en nødvendighed af at opfylde undergrundslovens krav om en tilsynsrapport. Denne tilsynsrapport er skrevet, og den er naturligvis skrevet uden hensyn til, hvad det er meningen at opnå med den — det håber jeg også hr. Kjærulff-Schmidt vil acceptere. Den er skrevet ud fra et ønske om så sagligt, som det har været tilsynsrådet og dets kon-

[Handelsministeren.]

sulenter muligt, at beskrive den situation, de er sat til at beskrive. Denne beskrivelse foreligger. Samtidig foreligger en vurdering af denne beskrivelse fra kammeradvokat og justitsminister, og samtidig foreligger en vurdering af denne beskrivelse fra bevillingshaver og fra bevillingshavers juridiske konsulent, fhv. højesteretspræsident Trolle.

Alle disse oplysninger er nu gået til behandling i det af folketinget nedsatte undergrundsudvalg. Dette undergrundsudvalg har haft sit første møde i går, og det kunne af naturlige årsager kun blive et rent orienterende møde, da undergrundsudvalget fik udleveret materialet under dette møde. Der er nyt møde i dette undergrundsudvalg den 19. januar, og det vil da vist være rimeligt, om vi respekterer folketingets værdighed ved at acceptere, at dette undergrundsudvalg skal have en rimelig mulighed for at deltage i behandlingen af denne sag, før der foreligger en stillingtagen.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg kender naturligvis udmærket statsministerens bemærkninger i åbningstalen, og jeg kender selvfølgelig også denne redegørelse, som ministeren har tilstillet det energipolitiske udvalg, som jeg selv er medlem af, men det, jeg efterlyser her, er selvfølgelig ikke, at ministeren én gang for alle skal give endegyldige løsninger på ethvert problem og på ethvert spørgsmål, og specielt hverken kan eller skal ministeren selvfølgelig foregribe, hvilke beslutninger eller hensigter man når frem til i undergrundsudvalget. Det, jeg derfor har efterlyst, er ministerens egen vurdering, for ministeren gør sig jo givetvis en række tanker om disse problemer, og det er dog væsentligt, at ministerens og regeringens syn på dette spørgsmål bliver lagt frem, så det kan indgå i drøftelserne.

Det er rigtigt, at der ligger et stort arbejde bag den rapport, der nu er offentliggjort, og det anerkender jeg fuldt ud, men hvis man kommer igennem fra regeringens side med ønsket om at fratage A. P. Møllers gasrettigheder, er det jo helt afgørende, hvad der så skal ske med disse gasrettigheder. Der er det altså, jeg spørger, om ministeren og regeringen forestiller sig en løsning, hvor man overfører disse rettigheder til A/S Dansk Olie & Naturgas. Det var jo en nærlig-

gende tanke på baggrund af både ministerens redegørelse til energipolitisk udvalg og af statsministerens åbningstale, at det var det, der var regeringens ønske, for der er vel intet vundet ved blot at fratage rettighederne uden at overføre dem til andre. Hvem er det, man forestiller sig de kan overføres til, hvis det ikke er A/S Dansk Olie & Naturgas? Er det udenlandske selskaber, eller er det andre danske konsortier? Jeg forestiller mig som sagt ikke endegyldige og definitive svar på disse ting her, blot måske en vis indføring i de overvejelser, som handelsministeren har gjort sig om disse problemer.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Hr. Kjærulff-Schmidt foregav at ville respektere, at denne sag først må behandles i undergrundsudvalget, hvorefter han ikke desto mindre ønskede en stillingtagen. En sådan stillingtagen kan hr. Kjærulff-Schmidt ikke få, en sådan stillingtagen foreligger ikke på nærværende tidspunkt fra regeringens side. Det er sagt i går offentligt, men da det ikke er kommet til hr. Kjærulff-Schmidts kundskab, gentager jeg det gerne her.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Freddy Madsen (DKP) til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren nærmere begrunde, hvorfor det er en rimelig betragtning at afvise den del af Skanderborg kommunes erstatningskrav, der ligger ud over kabellægningsudgifter på 435.000 kr.?“

(Spm. nr. 136).

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Kommunens erstatningskrav i anledning af opgivelsen af vejdirektoratets udflytning andrager, som det også er hr. Freddy Madsen bekendt, i alt 4 mill. kr. Af dette beløb vedrører de ca. 435.000 kr. kommunens tilskud til kabellægning af højspændingsledninger over den af vejdirektoratet købt grund. Der er enighed mellem ministeriet og kommunen om, at kommunen har juridisk krav på at få dette tilskud tilbagebetalt. De resterende 3,5 mill. kr. indeholder ud over relativt små udgifter til bl. a. informations-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

virksomhed i forhold til vejdirektoratets personale rentetab som følge af fremskyn- det skolebyggeri og grundkøb og byggemod- ning af parceller, som det ikke har været muligt at sælge i den normale takt.

Kommunen har anført både juridiske synspunkter og en almindelig rimelighedsbe- tragting som grundlag for, at dette beløb burde dækkes af staten. Jeg skal ikke her komme ind på de juridiske betragtninger, som staten ikke har kunnet anerkende, men alene holde mig til rimelighedsbetragtninge- ne.

Jeg vil her for det første sige, at opgørel- sen af det nævnte rentetab bygger på et skøn over, hvor mange tilflyttere der ville være kommet til kommunen som følge af udflyt- ningen, og af, hvor mange af disse der ville købe en af kommunens grunde. Der må være en meget betydelig usikkerhed om- kring et sådant skøn. Endvidere kan der i alle fald sættes spørgsmålstegn ved, om den forcerede udvikling på lidt længere sigt medfører et tab for kommunen.

Det helt væsentlige for mig er imidlertid, at kommunen efter min opfattelse i denne sag ikke har handlet anderledes, end enhver anden fremsynet kommune har gjort og ville gøre ved udsigten til at skulle modtage en stor arbejdsplads, det være sig en statslig eller en privat. Det ville få helt uoverskue- lige konsekvenser, om en kommune i så- danne tilfælde skulle have dækket udgifter til dispositioner med henblik på at modtage en sådan virksomhed, når der ikke var juri- disk grundlag herfor.

Jeg mener derfor fortsat, at der kun kan blive tale om at dække kabellægningsudgif- ten. Jeg har haft en drøftelse med en række af de lokale folketingsmedlemmer om sagen, og det var mit indtryk, at de fleste af de til- stede værende medlemmer var helt enige i dette synspunkt, bl. a. ud fra konsekvens- hensynet.

Kommunernes Landsforening har efter henvendelse fra Skanderborg kommune bedt om en forhandling med mig, og der vil derfor ikke fra min side ske videre i sagen, før denne forhandling har fundet sted.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg er

ikke i tvivl om, at han er på sikker grund, når han omtaler de juridiske problemer i den forbindelse, og også jeg skal derfor hen- holde mig til rimelighedsbetragtningerne.

Det, jeg er faldet over, og som gør, at jeg ikke er tilfreds med den afgørelse, der er truffet, er netop bemærkningerne om, hvor- dan man ser på disse rimelighedsbetragtnin- ger. Der er det jo ministerens argumentati- on, at kommunen ikke kunne handle ander- ledes, end man ville handle i enhver situati- on, hvor man havde udsigt til, at en større virksomhed ville udflytte, og så siger mini- steren: det være sig en statslig eller privat. Efter min mening er der nu en afgørende forskel, hvis vi ser på, hvad der faktisk har været udviklingsforløbet. Det fremgår også af det svar, som tidligere minister Dams- gaard gav mig skriftligt den 28. juni 1974, at beslutningen om at udflytte vejdirektora- tet blev truffet allerede af VKR-regeringen i 1968, den blev bekræftet af den socialdemo- kratiske regering senere, der derudover be- sluttede yderligere at udflytte vejlaborato- riet og vejdatalaboratoriet for at samle de tre institutioner i Skanderborg.

Dertil kommer, som det også fremgår af de redegørelser, vi har fået fra Skanderborg kommune, at ikke blot har staten opkøbt et betydeligt areal derovre, man har samtidig, som det også fremgår nu af de juridiske omstændigheder, aftalt med kommunen at lave disse kabelanlæg. Det er derfor min opfattelse, at Skanderborg kommune ud fra alle disse betragtninger — og flere kunne anføres — har været og måtte være i god tro om, at man her foretog en række investerin- ger, som var om ikke juridisk så i hvert fald moralsk helt sikre, og at de dermed er ble- vet påført nogle helt urimelige udgifter.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Jeg tror i høj grad — og det er også den rimelighedsbetragtning, jeg anlægger — at kommunen har nærret et meget stort håb om, at det lykkedes. Men det, der er det afgørende, er, at vi på en lang række andre områder, hvor man for så vidt har taget be- slutning fra statens eller folketingets side om placering af det ene eller det andet eller en gennemførelse af en eller anden plan, på

[Ministeren for offentlige arbejder.]

et senere tidspunkt i lys af udviklingen har måttet ændre det.

Hvis man gennemførte en, skal vi sige rimelighedsbetragtning ud over det, der ligger direkte på kommunens side, ville det få nogle konsekvenser, som ville betyde helt andre forhold i samarbejdet mellem stat og kommuner, og denne konsekvensbetragtning tror jeg vi må holde fast ved.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg forstår de betænkeligheder, der kan være i sagen, men jeg tror da også og håber, at ministeren vil medgive, at der er ganske særlige omstændigheder i den sag. For det første er det et så massivt flertal i folketinget, som har stået bag denne beslutning, for det andet har staten foretaget omfattende investeringer i området, og for det tredje har man selv anmodet kommunen om at medvirke i den sag. Vi kan naturligvis diskutere omfanget af det krav, der nu rejses fra Skanderborg kommune; det er klart, at det må hvile på et skøn, og at det kan diskuteres. Men det ligger jo f. eks. helt klart, at det er staten, der har anmodet kommunen om at bistå på forskellige områder bl. a. ved, at en række embedsmænd blev sat ind på arbejdet med denne sag. Det har været kendt i offentligheden, og også, tror jeg, været billiget af de pågældende regeringer på de daværende tidspunkter, at Skanderborg kommune forsøgte at lette de svære vanskeligheder, der var ved at få udflyttet personalet — og det er jo en anden side af sagen, de helt urimelige ting, som personalet har været udsat for — også med hensyn til boliger osv. Det har påført Skanderborg kommune nogle udgifter, der ligger ud over det rimelige, og det tæller tungt i sagen, og det vil jeg gerne spørge ministeren igen om — det svarede han ikke på før — om det er rimeligt at anlægge det samme skøn, hvad enten der er tale om en privat virksomhed, som man jo ved kan blive ramt af konkurs og meget andet, eller om de klare tilsagn, der er givet fra statens side.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Hvis man begyndte at anlægge særlige favorable synspunkter for statslig virksomhed, ville det meget hurtigt også blive fulgt

op inden for det private. Jeg tror ikke, det kan være ønskeligt. Det, der er det helt afgørende, er, at dér, hvor man ellers alene anlægger juridiske synspunkter, har man her anlagt et rimelighedssynspunkt i henseende til de udgifter, der direkte blev påført Skanderborg kommune med hensyn til de påtænkte planer, der ikke blev virkeliggjort. Her ligger forskellen, og her har man virkelig taget hensyn, ikke til det juridiske, men til rimelighedssynspunktet, hvis der ellers kunne blive tilslutning til det.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ministeren nævnte i sit første svar mødet med de lokale folketingsmænd; det endte jo ikke med det forlig, som det en overgang så ud til, og så må man altså til det igen. Så kommer naturligvis, som ministeren også sagde, billighedsbetragtningen ind, men jeg giver ministeren ret i, at der også er spørgsmålet om konsekvenser.

Men må jeg alligevel ikke henstille til ministeren at overveje, om man dog ikke af hensyn til konsekvenserne — man skal jo også nogle gange i fremtiden forhandle med kommuner, og man skulle jo gerne have dem til at samarbejde — skulle prøve at opnå forlig som i sin tid med Skive, hvor staten også ved sine dispositioner påførte den pågældende kommune ekstra udgifter, og hvor man gik på forlig netop ud fra billighedsbetragtningen.

Jeg vil henstille til ministeren at overveje, om man dog ikke også bør gøre det i denne sag.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Jeg vil gerne sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg selvfølgelig altid vil være villig til at overveje tingene endnu en gang, men jeg må fastholde — og jeg tror, det er rigtigt som ansvarlig minister — at konsekvenshensynet må være meget afgørende, som vi også var enige om i den debat, vi havde med folketingsrepræsentanterne fra Århus amt, fordi vi ellers kunne komme ud i en lang række problemer. Men jeg er selvfølgelig villig til at overveje problemet igen, uden at jeg på forhånd kan love noget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Kjærulff-Schmidt* (FP) til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren foranledige, at de tjenstlige undersøgelser, der nu indledes vedrørende Københavns lufthavnsvæsen, vil finde sted for åbne døre?“

(Spm. nr. 156).

Skriftlig begrundelse.

Københavns lufthavnsvæsens grove og årelange tilsidesættelse af bevillingsreglerne har nu omsider givet anledning til, at der indledes tjenstlig undersøgelse. På baggrund af den store interesse, hvormed offentligheden har fulgt sagerne omkring afholdelse af helt eller delvis ubevilgede skatteydermidler til indretning af Københavns lufthavns tidligere direktionslokaler, ansættelse af en pressechef, ombygning og indretning af landbrugsejendommen „Faders Minde“ med henblik på afholdelse af personale-sammenkomster m. v., udgivelse af et jubilæumsbogværk og afholdelse af en spirituøs konference i Western European Airports Association bør offentligheden selvsagt have adgang til fuldt ud at kunne følge de tjenstlige undersøgelser, der nu indledes.

Kjærulff-Schmidt (FP):

De meget graverende forhold inden for Københavns lufthavnsvæsen, som i en år-række har været kritiseret, har ministeren jo nu besluttet at lade undersøge gennem en tjenstemandsundersøgelse mod lufthavnsdirektøren. Det er jo ikke så forfærdelig mange måneder siden, trafikministeren afviste, at der var grundlag for at indlede tjenstemandsundersøgelse, og det må derfor hilses med tilfredshed, at ministeren omsider har ønsket en uvildig gennemgang af de sikkert stærkt kritisable forhold, de alvorlige anklager, der er rejst mod lufthavnsledelsen.

Under hensyn til den betydelige offentlige interesse, der har knyttet sig til sagerne omkring afholdelse af helt eller delvis ubevilgede udgifter til indretning af direktionslokaler, til ansættelse af pressechef, til udgivelse af jubilæumsbogværk, til afholdelse af en overordentlig spirituøs konference for lufthavnsfolk fra Vesteuropa og en række andre forhold, er det klart, at der, når de tjenstlige undersøgelser afsluttes, ikke må være tvivl om, at de virkelig har klarlagt alt, hvad der kan klarlægges på godt og ondt. Derfor bør

undersøgelserne efter min mening foregå for åbne døre, og jeg håber, ministeren i dag vil kunne bekræfte, at han vil benytte sig af den hjemmel i tjenstemandsloven, hvorefter ministeren kan beslutte, at offentligheden skal have adgang til at overvære sagen, hvis tjenstemanden med tilslutning fra vedkommende centralorganisation fremsætter begæring derom.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Til styrkelse af hr. Kjærulff-Schmidts hukommelse kan spørgsmålet besvares med en henvisning til bestemmelsen i tjenstemandslovens § 21, stk. 7, hvorefter tjenstemandsforhør og retsmøder, der afholdes under sagen, ikke er offentlige. Ifølge samme bestemmelse kan vedkommende minister dog bestemme, at offentligheden skal have adgang til at overvære sagens behandling, hvis tjenstemanden med tilslutning af vedkommende centralorganisation fremsætter begæring herom. Der er således ikke ved tjenstemandsloven tillagt vedkommende minister beføjelse til ensidigt at træffe beslutning om, at offentligheden skal have adgang til at overvære sagens behandling, og jeg kan tilføje, at Københavns lufthavnsvæsens direktør, imod hvem den tjenstlige undersøgelse er rettet, ikke over for mig har fremsat begæring om, at sagens behandling skal være offentlig, og jeg har ikke tænkt mig at rejse spørgsmålet om en ændring af tjenstemandsloven.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Jeg takker for svaret. Det var nu sådan set overflødig, at ministeren forsøgte at styrke min hukommelse på dette punkt, for jeg sagde i mit indlæg faktisk præcis det samme, som ministeren derefter læste op af loven, nemlig at der er den hjemmel til at åbne dørene for tjenstemandsundersøgelserne, hvis — og det sagde jeg ordret — tjenstemanden begærer det og vedkommende centralorganisation tiltræder det. Og det er jo det, der har interesse, for det er da helt givet, at hvis ministeren stiller sig positivt over for i givet fald at åbne dørene, over det en væsentlig indflydelse på, hvilken stilling lufthavnsdirektøren tager, og hvilken stilling centralorganisationen tager.

Men jeg kan forstå, at man ikke skal for-

[Kjærulff-Schmidt.]

vente nogen særlig positiv stillingtagen i så henseende fra ministeren, og det skal måske endda opfattes sådan, at selv om der skulle komme en begæring fra vedkommende tjenestemand og fra centralorganisationen, vil ministeren formentlig afslå; sådan har jeg forstået det.

Men jeg vil gerne stille det tillægsspørgsmål, om ministeren mener, det vil være rimeligt, at skatteyderne tvinges til at betale udgifter, der ikke er bevilget. Baggrunden er, at jeg selvfølgelig gerne vil vide, om ministeren ikke mener, at der findes en grænse for, hvor langt en tjenestemand kan gå i retning af at trække ubevilgede blankchecks på andre menneskers bekostning, en grænse, som, hvis den overskrides, må føre til, at tjenestemanden selv må betale de udgifter, han har stiftet. Hvis det f. eks. viser sig, at de utrolige jubilæumsudgifter, som Københavns lufthavnsvæsen har afholdt, ikke havde bevillingsmæssig hjemmel — og det er der jo en del der tyder på, efter hvad der har været fremme af oplysninger om det — er ministeren da enig i, at man fra det offentlige side må redressere regningerne til den eller de tjenestemænd, der er ansvarlige?

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Jeg tror, at hr. Kjærulff-Schmidt bevæger sig ind på et meget omfangsrigt juridisk område, som ikke har nogen som helst forbindelse med dette spørgsmål. Det, der er det afgørende, er, at når hr. Kjærulff-Schmidt siger, han kan huske tjenstemandsloven, ville det være rimeligt at tage den til efterretning.

Voigt (FP):

I forbindelse med det vigtige og saglige spørgsmål, min partifælle hr. Kjærulff-Schmidt har stillet vedrørende lufthavnsdirektoratet, vil jeg gerne spørge ministeren, om det ikke ville være yderst hensigtsmæssigt at suspendere Poul Andersen fra tjeneste, mens tjenstemandsundersøgelsen står på. Hvis man skal tro på den omtale, der har været bragt i dagspressen — og pressen skal man jo tro på, selv om den ofte sælger sin sjæl for en ussel løn — så har der jo specielt i ministerens meget venligtsindede

blad, Ekstra Bladet, været en del omtale af Poul Andersens ligegyldighed med skattepengene. Det må altså konstateres, at denne Poul Andersen er farlig for skatteyderne, idet han jo åbenbart uden respekt for borgerne og pengenes værdi skånselsløst smider om sig med pengene. Derfor mener jeg, at ministeren bør drage omsorg for, at den slags slendrian og ligegyldighed bliver bragt til ophør, for der er jo ikke en disse i vejen for, at Poul Andersen kan fortsætte sine løslupne vaner, mens undersøgelsen står på. Hvis ministeren ikke vil foranledige, at Poul Andersen bliver suspenderet, kan jeg måske regne med, at ministeren vil drage omsorg for, at denne levemand bliver forflyttet til anden tjeneste, f. eks. hvis vi får sne, kan han komme ud at lave noget snerydning eller grave nogle grøfter, for derved forhindrer vi ham i u hæmmet at forgribe sig på skatteborgernes surt fortjente penge.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Jeg skal ikke blande mig i hr. Voigts bedømmelse af, om pressen sælger sin sjæl for en ussel løn — dér har hr. Voigt sikkert bedre erfaringer end jeg — men blot sige, at jeg ikke mener, det er rimeligt at foretage en suspension. Jeg mener, det er tilstrækkeligt at gennemføre en tjenstemands sag og at bedømme sagen ud fra afgørelsen heraf.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Burgdorf* (KF) til ministeren for offentlige arbejder:

„Finder ministeren det rimeligt, at postvæsenet ikke vil yde erstatning til kunder, der har lidt direkte tab som følge af de overenskomststridige arbejdsnedlæggelser i postvæsenet?“

(Spm. nr. 162).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet stilles på baggrund af, at Foreningen for Spastisk Lammede i slutningen af oktober sendte en pakke med indbydelser til et møde. Som følge af den overenskomststridige arbejdsnedlæggelse i postvæsenet nåede pakken først frem tre uger senere. Da var tidspunktet for omdeling af indbydelserne forpasset. Foreningen

[Burgdorf.]

for Spastisk Lammede led herved et tab på 545 kr., som postvæsenet har nægtet at erstatte. Det mener jeg er en uholdbar afgørelse. Jeg rejser sagen i folketinget, fordi jeg går ud fra, at andre kunder hos postvæsenet har været i tilsvarende situationer og måske har afholdt sig fra at forfølge sagen. Jeg mener, postvæsenet må være forpligtet til at yde erstatning og derefter kræve pengene betalt af de ulovligt strejkende.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Det må være naturligt at se på, om postvæsenet har handlet i overensstemmelse med den af folketinget vedtagne postlov eller ikke, og det kan konstateres, at det har postvæsenet. For at der kan ydes erstatning for forsinkelse af en almindelig postpakke, som der her er tale om, skal der være sket beskædigelse af indholdet som følge af forsinkelse. I overensstemmelse hermed har postvæsenet erstattet de tab, som afsendere af pakker med fordærveligt indhold, f. eks. tødevarer og blomster, har lidt. Den postpakke, som hr. Burgdorf omtaler, har indeholdt tryksager, og det ville være i strid med ordlyden og ånden i loven at yde erstatning for et indhold af den art, da det ifølge sagens natur ikke i sig selv har lidt nogen skade, akkurat som det ville være i strid med loven, hvis postvæsenet imødekom de krav om erstatning for brevforsendelser, som også er fremkommet.

Dette må naturligvis ikke tages som et udtryk for, at postvæsenet og jeg ikke, ligesom hr. Burgdorf, har megen sympati tilovers både for Foreningen for Spastisk Lammede og de desværre alt for mange afsendere, som har lidt tilsvarende tab som følge af arbejdsnedlæggelser, men den masse trafik, der er tale om hos postvæsenet: 100.000 pakker og 3 mill. brevforsendelser om dagen, gør, at forholdene må være, som postloven foreskriver.

Så har jeg naturligvis noteret mig, at hr. Burgdorf foreslår, at postvæsenet kan kræve erstatning betalt af de ulovligt strejkende. Hertil skal jeg kun sige, at loven om arbejdsretten indeholder bestemmelser om sanktioner i forbindelse med

bl. a. overenskomststridige arbejdsnedlæggelser. I henhold til denne lov kan der af arbejdsretten ikendes en bod, der tilfalder klageren, i dette tilfælde altså post- og telegrafvæsenet. Såvel efter lovtæksten som efter bemærkningerne til lovforslaget indgår der ikke et egentligt erstatningssynspunkt ved fastsættelsen af bodens størrelse.

Burgdorf (KF):

Jeg takker ministeren for den sympati, han gav til kende over for de problemer, som er opstået ved disse ulovlige arbejdsnedlæggelser inden for postvæsenet. Det er da nok rigtigt at postvæsenet følger reglerne, men jeg synes, det er nogle dårlige regler, man har, og det kan da være, vi skulle til at se at ændre dem; 100 kr. i erstatning som regel, det er jo ikke meget i vore tider, det kan godt være, det har haltet bagud, men det er jo ikke det egentlige problem her.

Det, der er problemet for mig, er, at Foreningen for Spastisk Lammede har haft et tab. Det er da rigtigt, det ikke er let fordærvelige varer, men det er nogle forsendelser, som er kommet for sent og derved er blevet værdiløse. Jeg har et andet dokumenteret eksempel, hvor et firma her i København har mistet over 60.000 kr. på denne måde, og det er jo ikke så lidt.

Jeg mener stadig væk, at når postvæsenet ikke kan og vil erstatte disse tab, må det være de mennesker, som har påført kunderne disse tab; der er jo da en regel her i landet, der siger, at de, som påfører andre tab, skal erstatte det, og det mener jeg må være rigtigt her. Ministeren og jeg har for vekslet ord om „kineserne“, som man siger står bag det her. Jeg ved ikke, om det er „kinesere“, „pekingesere“, eller „moskovitter“, eller hvad det er for nogen, men det er i hvert fald nogle mennesker, som har påført andre et tab, og jeg mener, postvæsenet må sørge for, at disse mennesker betaler derfor, så der kan ske erstatning.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Jeg skal ikke gentage det, jeg allerede har sagt om lovmedholdeligheden i det, der sker, men jeg synes, det var interessant,

[Ministeren for offentlige arbejder.]

hvad hr. Burgdorf sagde om, at loven skulle laves om. Det synes jeg kunne være et interessant initiativ, særlig i det øjeblik, man så også ledsagede det med forslag til løsning af de, skal vi sige følger, en sådan lovbestemmelse ville give også af økonomisk art, ikke blot for postvæsenet, men også for samtundet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hölge* (FP) til ministeren for offentlige arbejder:

„Kan ministeren afkræfte presseforlyden- det om, at staten har stillet sig stejlt i Fiskebækrosagen og dermed bevirket, at skatteydernes tab skal øges med omkost- ninger til retssag?“

(Spm. nr. 174).

Skriftlig begrundelse.

I februar måned 1972 styrtede en nybyg- get motorvejsbro ved Fiskebæk sammen som følge af, at det offentlige ikke havde sørget for at få broen konstrueret ordentligt. Det er selvsagt særdeles beklageligt, at skatte- yderne i den anledning er blevet påført et tab på over 30 mill. kr. Imidlertid fortsatte de offentlige instanser lystigt soldegildet med at kaste sig ud i alverdens juridiske petitesseer om, hvordan tabet skulle fordeles mellem den ene og den anden offentlige kasse (staten og Københavns amt). Frem- skridtspartiet har forgæves søgt at bringe fornuft ind i denne afsindighed ved lovfor- slag nr. 222 af 15. maj 1975 om en salomo- nisk lighedeling mellem de to kasser. Ifølge forlydender i Berlingske Tidende har heller ikke et forligsudspil fra Københavns amt kunnet få trafikministeriet ind på den for- nuftstankegang, at nu gælder det da om ikke at gøre millontabet større for skatte- yderne ved, at sagførere, skønsmænd m. fl. kan profitere på en fed retssag.

Hölge (FP):

Højtærede hr. trafikminister, jeg er sikker på, at det har brændt sig helt fast i ministe- rens hukommelse, at jeg i maj måned frem- satte forslag om undgåelse af Fiskebækbro- processen. Der var intet partipolitisk stem- mefiskeri i det — det ved ministeren jo

fremskridtspartiet aldrig befatter sig med. Lovforslaget gik i sin saglighed — jeg fristes til at sige i al sin enkle skønhed — ud på at spare skatteyderne for endnu en unød- vendig udgift på måske flere millioner kroner. Det gik, som det plejer, når frem- skridtspartiet fremsætter sine besparelser- forslag: jeg blev mødt med en mur af fjendt- lighed og påduttet alle hånde dunkle moti- ver. Med himmelvendte øjne talte man om grundloven og retsprincippernes ukrænke- lighed. Ikke i ét eneste tilfælde tog man en saglig stilling til, om dette lovforslag kunne danne grundlag for en udvalgsbehandling, der kunne føre frem til en mellemproportion- al, som alle kunne godtage med det noble formål at spare nogle skatteyderkroner.

Det, der i dag leder mig på talerstolen, er, at en lang række ledere i pressen i mellem- tiden har givet mig ret i, at denne kostbare proces bør undgås. Københavns amtsborg- mester, hr. Per Kaalund, og medlemmer af Københavns amtsråd er i udtalelser og i avisindlæg også enige herom, og det ville være mærkeligt i hvert fald for mig, om alle disse meningstilkendegivelser var fuldstæn- dig usaglige. Jeg spørger derfor ministeren: hvilke forligsmuligheder er forspildt mel- lem staten og Københavns amt?

Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Mathiasen*):

Jeg skal ikke sige, at de ledere, der har været, som det ærede medlem hr. Hölge, omtaler, har været usaglige, men jeg tror, at de en gang imellem måske er hoppet over, hvor gærdet er lavest. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Hölge, at jeg egentlig har lidt svært ved at se, hvorfor denne sag nu skal tages op igen her i tinget, for der er jo ikke sket nogen ændring i tingets sam- mensætning, siden vi diskuterede sagen i foråret, hvor den blev grundigt debatteret i anledning af det forslag, som fremskridts- partiet fremsatte, og som var, jeg vil ikke sige skönt, men i hvert fald enkelt.

Jeg sagde da — og alle ordførerne und- tagen hr. Hölge var enige heri — at man måtte have fastslået ansvaret for en ulykke af denne art. Hr. Hölge siger nu, at det var usagligt, hvad man sagde ved den lejlighed, og talte om retsprincippernes ukrænkelig- hed. Jeg kan egentlig ikke rigtig se, at det er en usaglig holdning fra folketingets par-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

tiers side at tale om retsprincippernes ukrænkelighed. Amtsborgmester Per Kaa-lund har senere henvendt sig til mig og anmodet mig om en drøftelse af sagen. Den har vi haft, men da amtsrådet ikke har villet anerkende et fuldt solidarisk ansvar med entreprenøren, må sagen nu gå sin gang, og jeg kan tilføje, at stævning er udtaget for små 2 uger siden.

Hölge (FP):

Det er jo ikke første gang, ministeren skuffer mig; det må jeg skuffe ministeren med at sige. Sandheden, hr. minister, er jo, at nok så mange juridiske nøddeknækkerier ikke vil kunne tilvejebringe nogen form for entydig retfærdighed i denne sag. Den skønserklæring, som ministerens forgænger selv har udvirket, siger jo med al ønskelig tydelighed, at det ansvar, Københavns amt med sit tilsyn havde påtaget sig, ikke med nogen rimelighed kan siges at have været svigtet, så dette brostyrt kunne have været undgået.

Vi kan takke Gud for, at ingen mennesker kom til skade, og at ingen menneskeliv blev ofret, men derudover må selv ministeren indrømme, at resten bliver tilfældigheder. Et panel af 9 højesteretsdommere kunne reelt kun dømme på grundlag af skøn-rapporten, hvilket igen meget vel ville kunne føre til en afgørelse på 5-4 i statens eller i amtets favør.

At retssikkerheden skulle eventyres, må jeg således afvise, her er snarere tale, i hvert fald for mig, om en slags lodtrækning. Er sandheden, hr. minister, ikke, at en lille kulturministeriel happening i højesteret måske kan redde trafikministeriet for en bet på 35 mill. kr., og at det er noget, man gerne vil satse et par millioner skatteyder-kroner på, for skulle man tabe, er det jo bare et greb i foret, og det er jo bedre end at tabe ansigt?

Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Matthiasen*):

Med den respekt, man i øvrigt kan have for hinanden, tror jeg, skuffelsen nok ville være størst hos begge parters vælgere, hvis vi pludselig skulle blive enige.

Jeg vil gerne herudover gøre den bemærk-

ning, at jeg synes, det er forkert, at hr. Hölge tager forskud på domstolens afgørelse.

Glensgård (FP):

Den sidste bemærkning gjaldt ministeren; jeg vil godt høre, om regeringen står bag ved det.

Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Matthiasen*):

Må jeg sige til hr. Glensgård, at jeg troede faktisk, at han, med al den energi han udfolder i folketingsarbejdet, var blevet så erfaren, at han vidste, regeringen står bag det, ministrene siger.

Hölge (FP):

Nytænkning har jo aldrig været socialdemokratiets stærke side, ej heller nogen synderlig vilje til at spare.

Men jeg forstår på ministeren, at forligsbestræbelserne er brudt sammen. Jeg vil derfor gerne nu spørge ministeren: har ministeren gjort sig nogen forestillinger om en doms konsekvenser? Her tænker jeg på, at en dom kan føre til, at et fremtidigt samarbejde mellem de offentlige institutioner vil kunne lede til krav om forsikringer i en meget stor størrelsesorden, der kun vil betyde overføring af kroner fra skatteydernes lommer til forsikrings-selskabernes lommer. Det er én konsekvens. Hvor store beløb vil der her kunne blive tale om i f. eks. alene trafikantlæggene i årene fremover, som ministeren kender dem?

Et andet spørgsmål: hvorledes forestiller ministeren sig, at denne sag skal slutte? Skal den, når spørgsmålet er afgjort mellem Københavns amt og staten, da fortsætte i en række tjenestemandssager? Forestiller man sig, at man endegyldigt skal finde en synde-buk, en endelig ansvarlig for dette? Og hvilke konsekvenser skal det få for den pågældende?

Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Matthiasen*):

Skulle man ikke lade domstolen nå til et resultat, før man taler om, hvilke konsekvenser det i øvrigt skal have? Det ville nok være det rimeligste.

Men der er én ting, som er interessant, og

[Ministeren for offentlige arbejder.]

det er, at fremskridtspartiet altid vil have draget konsekvenserne, før resultaterne foreligger.

I anledning af spørgsmålet om socialdemokratiets nytænkning kunne jeg godt tænke mig at anbefale hr. Hölge at gå på biblioteket og låne „En bygning, vi rejser“. Så vil han se noget om nytænkning i dansk samfundspolitik.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Jørgen Jensen* (DKP) til ministeren for offentlige arbejder:

„Hvilke planer har ministeren for bygningen af nye færger til Bornholmstrafikken?“

(Spm. nr. 178).

Skriftlig begrundelse.

Siden staten overtog Dampskibsselskabet af 1866 og tog ansvaret for trafikken på Bornholm, har der været talt om nødvendigheden af nye færger. Forudsætningen for støtte erhvervsmæssigt, socialt og kulturelt til Bornholm er en tidssvarende og effektiv færgeforbindelse. Beskæftigelsessituationen på de danske værfter giver al mulig grund til afgivelse af statsordrer nu.

Jørgen Jensen (DKP):

Spørgsmålet drejer sig om bygning af nye færger til Bornholmstrafikken. Jeg vil gerne henvise til den trafikpolitiske redegørelse, vi fik den 27. oktober, hvor tinget fik oplyst, at statsovertagelsen af Bornholmstrafikken var sket med den begrundelse, at man ville forbedre forholdene for Bornholms erhvervsliv og ønskede at forbedre trafikken og gennemføre en nedsættelse af taksterne.

I samme forbindelse fik vi oplyst, at den styrelse, som leder denne statsvirksomhed, havde fremsat forslag om at udskifte de 4 nuværende færger med 2 mindre fragtskibe og 2 nye færger og havde budgetteret med en anskaffelsessum på 300 mill. kr. Det begrundede man dels med skibenes alder, dels med behovet for udvidet kapacitet på ruten. Men på det forslag til finanslov, vi skal behandle i morgen, er der afsat 680.000 kr. i dette år og i perioden frem til 1980 0,7 mill.

kr. om året til udvidelse og nyanskaffelser på dette område.

Derfor er det naturligt, at man på Bornholm, som har behov for den støtte, som ligger i at forbedre trafikken, rejser spørgsmålet om, hvornår disse færger bliver bygget. Jeg vil også henvise til beskæftigelsessituationen, hvor vi jo havde debatten om værfternes situation, og hvor det var indlysende klart, at det ville være en hjælp, hvis man afgav ordrerne nu, således at de kunne indgå i planlægningen.

Derfor rejser vi spørgsmålet om, hvilke planer man har, hvornår man vil afgive ordrer på de færger, som man er enige om der er behov for, og som det altså også er blevet begrundet med den redegørelse, vi fik den 27. oktober.

Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Matthiassen*):

Under forespørgselsdebatten om værfternes beskæftigelsesudsigter den 3. december i år var tinget også inde på spørgsmålet om nye færger for Bornholmstrafikken. Ved den lejlighed nævnte handelsministeren, at regeringen meget gerne ser bygningen af 2 nye skibe til Bornholmstrafikken fremmet, dog uden at det medfører kompensationer på andre områder, som man ikke kan finde.

Styrelsen for Bornholmstrafikken har for nylig fremsat forslag om at udskifte de nuværende 4 skibe med 2 nye skibe til en samlet anskaffelsessum på 300 mill. kr. i priser pr. 1. april 1975.

Udskiftningerne er af styrelsen begrundet i et behov for kapacitetsudvidelse på ruten, de nuværende skibes alder og et ønske om mere tidssvarende passagerfaciliteter. Det skønnes, at udskiftningen vil forbedre virksomhedens primære driftsresultat med ca. 9 mill. kr. i 1975-priser. Ud over forbedringen af virksomhedens primære driftsresultat vil det være af stor værdi erhvervsmæssigt og socialt for Bornholm, at der indsættes moderne og effektive skibe på ruten.

En ordre på de to nævnte skibe skønnes at betyde beskæftigelse for 800-1.000 mand i 2 år og har således en betydelig effekt på beskæftigelsen i værftsindustrien.

Jeg har taget kontakt med nogle af folke-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

tingets partier om muligheden for at få fremmet en bevilling til disse to skibe uden for rammerne af septemberforliget, og såfremt dette lykkes, vil der kunne foreligge et aktstykke for finansudvalget i slutningen af januar 1976. Såfremt de nødvendige bevillinger opnås, vil projektering og kontrahering kunne foretages snarest efter den 1. april 1976 med henblik på levering i november 1978, henholdsvis april 1979.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal takke for svaret, som skabte nogen klarhed over, hvornår man kan forvente færgerne sat i gang.

Så vil jeg blot rejse endnu et spørgsmål, og det er i forbindelse med den debat, som har været ført på Bornholm om, hvor færgerne eventuelt skulle bygges. Jeg mener ikke, der er nogen tvivl her, men vil godt også have det bekræftet i forbindelse med debatten om licitationsordningen inden for EF. Det har været diskuteret, om det betød, at færgerne kunne risikere at blive bygget på værfter uden for Danmark. Jeg har noteret mig de bemærkninger, som trafikministeren gav den 27. oktober om de få penge, der var til rådighed til noget sådant i EF-regie, og at det altså ikke skulle være muligt efter oplysningerne dengang. Da blev det sagt, at der var små 30 mill. kr. til rådighed i 1975, og at beløbet heller ikke var stort i 1976, men jeg ville godt have, at vi kunne få bekræftet også her for at rydde enhver misforståelse af vejen, at man klart har til hensigt, at disse skibe skal bygges på danske værfter. I øvrigt takker jeg for de oplysninger, vi fik før.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Jeg har i forbindelse med den debat, der har været ført om licitationen også i forhold til EF, ladet foretage en undersøgelse og en vurdering, og det foreløbige resultat, som man næsten er sikker på, er, at man ikke skal iagttage licitationsbestemmelserne i forhold til EF i forbindelse med bygningen af sådanne to færger.

Glensgård (FP):

Da den forhenværende socialdemokratiske trafikminister hr. Kampmann fik den geni-

ale idé, at man kunne købe mandat nr. 2 på Bornholm ved at nationalisere Bornholms-trafikken, indførte man samtidig et kæmpeunderskud på statsfinanserne.

Men jeg vil godt høre af ministeren, om der i det oplæg, man har fået fra Bornholmsstyrelsen, ligger en mulighed for en konstruktionsudformning af disse færger, som gør, at de kan anvendes i en større pendulfart på Rønne-Ystad, såfremt det måtte blive den eneste løsning, der vil være acceptabel for de mennesker, som nu er særlig berørt af den omhandlede sag.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Bestillingen af sådanne to nye færger indebærer i sig selv netop, at det ikke skulle være en pendulfart mellem Bornholm og Ystad, men mellem hovedlandet og Bornholm.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Glensgård (FP) til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren med øjeblikkelig virkning stoppe den iværksatte skatteyderbetalte spillefilm om Vejlefyordbroen og samtidig oplyse, i henhold til hvilken lov eller til hvilke cirkulærer vejdirektoratet kan iværksætte en så kostbar information?“

(Spm. nr. 179).

Skriftlig begrundelse.

Af Vejle Amts Folkeblad den 10. december 1975 fremgår det, at vejdirektoratet har igangsat en filmpåtagelse af opførelsen af Vejlefyordbroen. Filmen vil belaste de danske skatteydere med mindst 170.000 kr. På min forespørgsel i vejdirektoratet blev det oplyst, at udgiften blev bogført under den almindelige anlægsudgift og vil således ikke fremtræde for offentligheden på et senere tidspunkt. Sådanne udgifter må efter spørgerens mening være et anliggende for finansudvalget, ligesom det findes direkte i strid med normal handlemåde.

Ministeriets cirkulæreskrivelse til anlægsstyrelsen under ministeriet for offentlige arbejder af 3. marts 1972 beskriver nøje, hvordan sådanne anlægsarbejder skal bekendtgøres for offentligheden. Det nævnes bl.a.,

[Glensgård.]

at styrelserne kan udsende pressemeddelelser og foretage skiltning på anlægsstedet. Cirkulærets sidste afsnit slutter ganske vist med: „Disse retningslinier begrænser ikke eventuelle videregående ønsker om eller bestræbelser for at informere offentligheden om, hvad et arbejde går ud på og skal tjene til. De skal alene understrege det ønskelige i en sådan information.“ Spørgeren finder ikke, at en sådan filmoptagelse kan indregnes under begrebet informationsvirksomhed, der tager sigte på at informere offentligheden om, hvad arbejdet går ud på og skal tjene til, og finder derfor, at filmoptagelserne er en grov provokation mod de skatteydere, der skal plukkes for at finansiere filmprojektet.

Glensgård (FP):

Årsagen til mit spørgsmål er, at det på nuværende tidspunkt for mig i hvert tilfælde fremgår — jeg må hellere holde en pause, så ministeren forstår, hvad jeg siger — at der ikke umiddelbart — jeg siger udtrykkeligt over for mig umiddelbart — har været hjemmel til at benytte disse midler.

På forespørgsel i vejdirektoratet blev det oplyst over for mig, at den udgift på et sted mellem 170.000 og 180.000 kr., som skulle betales af skatteyderne, hvoraf vejdirektoratet altså kun skulle betale en del, blev regnet ind direkte under anlægsudgiften. Det vil altså sige, at den ikke fremtræder for offentligheden på et senere tidspunkt, men kun fremtræder som en del af anlægsudgiften. Det vil sige, at der vil ikke være nogen normale mennesker, der vil få at vide, at der har været en sådan udgift.

På forespørgsel i vejdirektoratet sagde man, at det gjorde man i henhold til en cirkulæreskrivelse, som var afsendt fra ministeriet for offentlige arbejder den 3. marts 1972, og af skrivelsen fra ministeriet for offentlige arbejder til anlægsstyrelsen under ministeriet fremgår det efter min opfattelse helt klart, at det, der er taget hensyn til i denne cirkulæreskrivelse, er informationsopgaver af en helt anden størrelsesorden end den, der nu er tale om. Der står nemlig i cirkulæreskrivelsen, at anlægsstyrelserne kan opsætte skilte, udsende pressemeddelelser. Det tilsyneladende dyreste, jeg kan se i denne cirkulæreskrivelse, er, at man kan opsætte

en model af det pågældende arbejde. Men jeg vil ellers gerne bede ministeren forklare mig, med hvilken lovhjælp eller cirkulæreskrivelse disse penge er benyttet.

Ministeren for offentlige arbejder (*Niels Matthiasen*):

På hr. Glensgårds spørgsmål skal jeg oplyse, at der tidligere er optaget tilsvarende film om udførelsen af Limfjordstunnelen, og at der for øjeblikket også er filmoptagelser i gang om opførelsen af Sallingsundbroen og Hadsundbroen.

Det, der er det afgørende, er, at der er tale om tekniske film. Formålet med at optage disse film, derunder også filmen om Vejlefyjordbroen, er at registrere det rent tekniske forløb af sådanne større byggearbejder, hvor der er tale om særlige tekniske problemer. Der indgår i optagelserne en detaljeret dokumentation af arbejdsprocessen. En sådan registrering har man ofte brug for under selve det pågældende arbejde til information for bygherrer, konsulenter og entreprenører af hensyn til deres videre arbejde med byggeriet og naturligvis også i de konfliktsituationer, der kan opstå.

Endvidere finder sådanne film anvendelse som dokumentation af den praktiske gennemførelse af byggeriet til brug ved senere brobygningsarbejder. Dele af disse tekniske film udformes tillige med henblik på en bredere information af befolkningen, specielt i det område, hvori anlægget udføres. Derfor deltager de pågældende amter og kommuner også i udgifterne til filmene, ligesom i øvrigt de pågældende entreprenører og konsulenter giver tilskud.

Ved Vejlefyjordbroen er udgiften anslået til 250.000 kr., der påregnes fordelt med 30 pct. til Vejle amt og Vejle kommune, 10 pct. til rådgivende ingeniører og arkitekter, 25 pct. til entreprenørkonsortiet og 35 pct. til vejdirektoratet. Da der er tale om film, der indgår som en del af det pågældende arbejde, tages vejdirektoratets andel i udgiften af anlægskontoen som en almindelig anlægsudgift, der ikke kræver særskilt forelæggelse for finansudvalget.

Da filmen i relation til vejdirektoratet alene optages af anlægsmæssige grunde, kan jeg ikke se, at den af spørgeren nævnte cirkulæreskrivelse har relevans i dette forhold,

[Ministeren for offentlige arbejder.]

og derfor finder jeg selvsagt ikke grundlag for at standse filmoptagelserne, hverken ved Vejlefjordbroen eller de øvrige broer. Men jeg kan ikke være uenig med spørgeren i, at såfremt der havde været tale om, at vejdirektoratet var ved at optage f. eks. en underholdningsfilm, måtte der ske særskilt forelæggelse for bevillingsmyndighederne.

Glensgård (FP):

Jeg takker for ministerens svar. Det, der sådan set skuffer mig en lille smule, er, at den pågældende mand, som er ansvarlig for økonomien i vejdirektoratet, henviste til, at man optog denne film under anlægskontoen med henvisning til denne cirkulæreskrivelse. Det er selvfølgelig ikke ministerens problem, at ministerens embedsmænd oplyser folketingset om noget forkert. Men lad os så tage det rent tekniske. Nu får vi oplyst, at der om både Limfjordstunnelen, Sallingsundbroen og Hadsundbroen er optaget en film, men det, der altså er tale om her, går jeg ud fra er nogle rent tekniske ting, som ikke med bare nogenlunde god begrundelse skal belaste skatteyderne, for såfremt vejdirektoratet ikke var gået ind på at betale en del af denne film, måtte de pågældende konsortier formentlig selv optage den. Nu står vi altså tilbage med, at vi har besluttet ved hjælp af en EF-licitation, at det og det firma bygger Vejlefjordbroen, bagefter tager man altså en andel af den normale udgift, der vil være dermed. Men jeg forstår på ministeren, at ministeren ikke er indstillet på at stoppe disse ting, og derfor glæder jeg mig til at se ministerens svar på mit skriftlige spørgsmål, for deraf vil det jo fremgå klart og tydeligt, hvor mange penge man inden for ministeriet for offentlige arbejder har anvendt på informationsopgaver af denne størrelsesorden.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Jeg skal blot sige til hr. Glensgård, at jeg synes, jeg i mit svar gav en meget udførlig beskrivelse af, hvad filmens formål var.

Jeg kan ikke dy mig for i tilslutning til dette spørgsmål at følge det spørgsmål op, som hr. Glensgårds partifælle hr. Hölge stillede før: tænk, hvis man i forbindelse med Fiskebækbroen havde haft en filmatisering af hele arbejdsprocessen; det kunne måske

have løst nogle af problemerne om, hvor ansvaret skal lægges, og man kunne have sparet de penge, som hr. Glensgård ellers mener man ikke skal spare.

Glensgård (FP):

Når nu ministeren vil forklare os, at en optagelse af bygningen af Fiskebækbroen kunne have fortalt os, hvem der havde ansvaret, synes jeg godt nok, det tegner mere i retning af en spillefilm. Det, der er tale om her, er selve processerne. Hvis vi tager Sallingsundbroen, vil vi se, hvordan selve processen sker med en kran, der kører med et element, der hænger ude i den frie luft osv. Jeg vil godt se, hvor meget indflydelse det skulle have på en eventuel domsforhandling senere, at man har set en spillefilm om opførelsen af Sallingsundbroen.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Mathiasen):

Det kan ikke nytte, at hr. Glensgård taler udenom. Det blev udtrykkeligt understreget, at der var tale om optagelse af en teknisk film, der viste selve arbejdsprocessen. Det var det, der kunne have betydet en opklaring af tingene.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poulsgaard* (FP) til ministeren for kulturelle anliggender:

„Vil ministeren oplyse de samlede udgifter til biblioteksvæsenet, her tænkes der også på drifts- og anlægsudgifter, i stat, amter og kommuner samt de samlede udgifter til en lang række biblioteker på vores uddannelsesinstitutioner samt til private biblioteker med tilskud fra kulturministeriet og, såfremt det nøjagtige tal ikke kan fremskaffes, da et realistisk skønsmæssigt overslag for perioden 1960-1975?“

(Spm. nr. 152).

Skriftlig begrundelse.

Det er uholdbart, at man dækker biblioteksudgifterne på en lang række konti. Skatteborgerne har krav på at vide, hvad samfundets midler bliver anvendt til på de enkelte områder.

Når tallet foreligger, kan man vurdere,

[Poulsgaard.]

om det er rimeligt, at disse udgifter fortsat skal være skattefinansierede.

Poulsgaard (FP):

Nu er det kulturministeren, det drejer sig om. Kulturministeren var i sit svar til hr. Hølge inde på, at bibliotekerne havde bogen „En bygning, vi rejser“. Jeg har altså læst den bog og vil sige, at det kniber lidt med de mindre nede i bunden, men på toppen er det jo fint i orden, det er derfor, vi skal til at hjælpe socialdemokratiet med at få den bygning op at stå igen.

Når jeg indleder med det, er det, fordi dette spørgsmål drejer sig om biblioteker. På et møde i Herning for nylig mellem undertegnede, hr. Wichmann Madsen og hr. Robert Pedersen sagde jeg, at det samlede biblioteksvæsen kostede næsten 1 mia kr. Så slog hr. Wichmann Madsen og hr. Robert Pedersen ud med arme og ben og sagde, at det var det sædvanlige fremskridtsgas; om der kom 500-600 mill. kr. fra eller til spillede ingen rolle. Jeg fastholdt selvfølgelig mit, for de stod og viftede med finansloven, men der står jo ikke en disse om det, det er jo kun statens udgifter. Når jeg snakker om biblioteksvæsenet, så vil jeg have at vide, hvad det koster både amter og kommuner og for forskningsbiblioteker og den slags ting.

Dagen efter gik jeg op på folketingets bibliotek og bad dem skaffe oplysninger om det. Det kunne faktisk ikke lade sig gøre. Vi kom frem til et skønsmæssigt tal af størrelsesordenen 900 mill. kr., så jeg var altså ikke helt på vildspor. Dertil kommer så en lang række forskningsbiblioteker og biblioteker rundt på institutioner, som ikke var medregnet. Det er på den baggrund, mit spørgsmål skal ses, og det skal også ses på den baggrund, at fremskridtspartiet i begyndelsen af det nye år fremsætter et fuldt færdigt bibliotekslovforslag, og da ville det jo være meget rart at få at vide, hvad det egentlig koster. Jeg er altså bange for, at tallet 1 mia kr. er for lidt, men nu håber jeg på, at ministeren kan give os de endelige tal. Jeg plejer at være en venlig mand, selv om ministeren somme tider siger, at jeg er meget vred. Jeg har været så venlig i dette spørgsmål, at jeg har indleveret det den 1. december, men da ministeren er en travlt optaget

mand, der har mange jern i ilden, har han stillet svaret i bero indtil i dag.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Mathiasen):

Jeg tør ikke love, at jeg er lige så venlig. Spørgsmålet lyder i al sin klare enkelthed uden vejtrækning: „Vil ministeren oplyse de samlede udgifter til biblioteksvæsenet, her tænkes der også på drifts- og anlægsudgifter, i stat, amter og kommuner samt de samlede udgifter til en lang række biblioteker på vores uddannelsesinstitutioner samt til private biblioteker med tilskud fra kulturministeriet og, såfremt det nøjagtige tal ikke kan fremskaffes, da et realistisk skønsmæssigt overslag for perioden 1960-1975?“

Hr. Poulsgaards mundtlige spørgsmål om de samlede offentlige udgifter til dansk biblioteksvæsen over en 15-årig periode indebærer krav om mundtlig oplysning fra mig om 990 tal, nemlig en lang række tal fra ikke umiddelbart tilgængeligt materiale. Visse oplysninger kan overhovedet ikke gives, uden at 15 års regnskabsbilag skal fremdrages. Dette gælder f. eks. alle de af undervisningsministeriets biblioteker, der er integreret i moderinstitutionens, f. eks. et universitets, regnskaber. Jeg tvivler på, at mange af folketingets medlemmer deler hr. Poulsgaards ønske om at få disse 990 tal givet fra denne talerstol. Måske har hr. Poulsgaard forestillet sig, at jeg skulle have lagt alle udgiftstallene sammen for de 15 år og alene give oplysning om dette facittal, så det kunne blive stof til nogle overskrifter, som i virkeligheden ville være uden nogen værdi. Hvorfor netop 15 år? Tog vi 20 år, ville tallet jo blive endnu bedre som led i en kulturfjendtlig propaganda.

Jeg vil gerne gøre den bemærkning, at hr. Poulsgaard ikke kan være uvidende om, at ved mundtlige spørgsmål i folketinget har ministeren 3 minutter til at svare. Jeg må karakterisere dette spørgsmål som ukvalificeret, urimeligt og spild af folketingets spørgetid.

Jeg har, fordi jeg trods alt er et venligt menneske, ladet resultatet af de mange kostbare arbejdstimer, som hr. Poulsgaards spørgsmål har givet anledning til, nedfælde på et stykke papir med tilhørende skriftlige

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

oplysninger, som jeg har her, og som jeg, når jeg går ned fra denne talerstol, vil overrække hr. Poulsgaard som et foreløbigt bilag. Men jeg gentager, at jeg synes, det er ukvalificeret, urimeligt, og det er spild af folketingets spørgetid.

Poulsgaard (FP):

Som sædvanlig må jeg skuffe ministeren med, at jeg ikke kan sige tak. Jeg synes aldeles ikke, hr. minister, at det er spild af folketingets spørgetid, og jeg synes heller ikke, det er urimeligt. Vi var fuldstændig klar over, da vi stillede dette spørgsmål, at der ville være et omfattende arbejde med at indsamle svaret. Når vi har valgt de sidste 15 år, skyldes det, at i basisåret 1964, f. eks. — det fremgår af finanslovsforslaget — satte bibliotekerne ind med en kolossal vækst, som slet ikke står i relation til anden vækst i samfundet. Når vi nu skal til at diskutere biblioteksloven igen, var det jo meget relevant for folketingets medlemmer, at man havde de oplysninger. Hvis ikke ministeren kan klare det, vil jeg da i hvert fald foranledige, at kulturudvalgets medlemmer får dette materiale, som ministeren nu så venligt har overrakt mig. Men det er bare en kendsgerning, hr. minister — jeg fik altså intet svar — at det tal, som vi kom frem til, er 1 mia kr. i et lille land som Danmark til biblioteksvæsenet. Det er ikke småsummer. Jeg synes nok, folketinget burde interessere sig lidt mere for, hvad får vi ud af den viden, vi har.

Men all right, jeg er jo foreløbig nødt til at stille mig tilfreds, men jeg vil forbeholde mig ret til at komme tilbage senere.

Robert Pedersen (S):

Vil ministeren ikke på trods af de vanskeligheder, der ligger ved at finde tallene, alligevel kunne bekræfte, at de af hr. Poulsgaard fremførte påstande ved et møde i Fæsteholt om, at biblioteksudgifterne er steget fra 70 mill. kr. til 1 mia kr. på 4 år, er forkerte?

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jo, hr. Poulsaards påstand fra talerstolen understreger netop det helt urimelige i spørgsmålet, for dette spørgsmål kunne

være stillet i kulturudvalget, hvor man kunne give en saglig og rolig redegørelse, men det er ikke det, hr. Poulsgaard har brug for. Det er bare et led i en almindelig anti-bibliotekspropaganda, som hr. Poulsgaard har gennemført hele tiden. Man kan ikke, når der er tale om 990 tal, tage dem ud af deres sammenhæng med undervisning, forskningsbiblioteker og en hel række andre ting, og man kan ikke behandle dem i et svar på 3 minutter. Det er det, der er det urimelige, det er det, der er det ukvalificerede.

Poulsgaard (FP):

Jeg ved ikke, om det er mit jyske, der er noget galt med, men jeg går ud fra, at hr. Robert Pedersen også er født i det jyske. Jeg sagde 1964, så det bliver altså ikke 4 år, men jeg må jo ikke diskutere nu. Jeg har ikke brug for nogen propaganda. Ministeren ved jo, hvordan udvalget arbejder; de oplysninger, han giver udvalget, er fortrolige og må ikke refereres. Vi er nu kommet op i så svimlende udgifter til biblioteksvæsenet, at folketingets spørgetid, der er beregnet på offentligheden, er det rette sted at give skatteyderne de oplysninger, som de har krav på at få om, hvad disse skattekroner bliver brugt til; derfor mener jeg absolut, at det er relevant. All right, jeg kan ikke rette henstilling til ministeren, men jeg synes, ministeren bebrejder mig så tit, at jeg er vred — jeg synes ikke, ministeren har grund til at være vred. Jeg mener absolut, det er et spørgsmål, der interesserer en meget bredere kreds end folketingets kulturudvalg.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg må blot sige, at nu tager hr. Poulsgaard igen fejl. De spørgsmål og de svar, der gives i folketingsudvalgene, er ikke fortrolige. Jeg tror, der har bredt sig nogen forvirring inden for fremskridtspartiet om, hvad fortrolighedsbegrebet dækker.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Hanne Reintoft (DKP) til ministeren for kulturelle anliggender:

„Vil ministeren, når kvindehuset i Åbenrå tilbagegives musikhistorisk museum, drage

[Hanne Reintoft.]

omsorg for, at kvindebevægelsen overlades lokaler, der muligvis fortsat kulturel og social aktivitet omkring kvindespørgsmålet?"

(Spm. nr. 157).

Skriftlig begrundelse.

Kvindehuset i Åbenrå har nu en årrække været rammen om en række initiativer omkring kvindebevægelsen, bl. a. velbesøgte kulturelle arrangementer, social og juridisk rådgivning m. v. Det er vor opfattelse, at det er et nødvendigt og rimeligt krav i befolkningen at have rådighed over lokaler og faciliteter til at udøve sådanne kollektive foranstaltninger, ligesom lokaler og andre materielle goder ofte er forudsætningen for et velfungerende folkeligt kulturliv.

Det må derfor betragtes som meget beklageligt, hvis arbejdet i kvindehuset må op-høre blot på grund af lokale mæssige vanskeligheder. Med det danske samfunds beskedne indsats for kvinderne i 1975 burde et så enkelt krav kunne gennemføres inden kvindeårets slutning.

Hanne Reintoft (DKP):

Når DKP rejser dette spørgsmål, er det, fordi det alle vegne er vores politik — det gælder ikke alene her, men også i kommunalbestyrelser og lokalråd — at mennesker må have de fornødne faciliteter til at være sammen i, altså et grundlag for fælles aktiviteter og kulturel og menneskelig udfoldelse. Det er alt for ofte ikke tilfældet i vort samfund, og mange mennesker — ikke mindst ungdom — lider under det. Det lægger en dæmper på megen udadrettet og skabende virksomhed og hindrer meget tit menneskeligt samvær i et samfund, hvor vi ellers i tide og utide snakker om at komme hinanden ved.

I kvindehuset i Åbenrå har der gennem de senere år været mange aktiviteter i gang, og der var skabt et miljø, som mennesker søgte og trivedes i. Fra studiekreds til tøjindsamling, rådgivning og almenmenneskeligt samvær dannede det rammen om en del af kvindebevægelsen, som jeg personlig mener det vil være trist for samfundet at undvære. Om end udsprunget af en spontan bevægelse var alt organiseret og anvendt inden for de afstukne rammer, og man har

også overholdt aftalerne om at forlade huset, da musikhistorisk museum skulle bruge det. Lige siden juni i år har repræsentanter for kvindebevægelsen meget korrekt henvendt sig til forskellige myndigheder, ministre og borgerrepræsentationen i København for at få løst problemerne. Den måde, problemet er løst på lige i disse dage, er vel ikke hensigtsmæssig hverken for kvindebevægelsen, befolkningen på Christianshavn og nok heller ikke hverken for kulturministeren eller politiske partier, men der er grund her til at understrege, at man virkelig har forsøgt at tale med de mennesker, der havde indflydelse på problemerne og søger at løse det.

Derfor vil jeg meget kraftigt opfordre kulturministeren til at finde en værdig løsning på dette problem.

Som jeg har sagt, er der allerede skabt trivsel og en vis tradition omkring kvindehuset, og vi skulle meget nødig, ikke mindst som vi har det her i folketinget for øjeblikket, have nye fastlåste problemer, hvor fronterne fastfryses, så der ikke er mulighed for fælles fornuftige løsninger.

Der er i vores land snakket meget om kvindeåret. Til gengæld er der i hvert fald i positiv retning handlet meget lidt. Jeg synes, det vil være trist, om vi skulle slutte 1975 med, at den beskedne landvinding, at kvindebevægelsen i hvert tilfælde havde fået opfyldt det elementære krav, at de havde lokaler og faciliteter til deres aktivitet, blev ødelagt.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiassen):

Fru Hanne Reintoft spørger, om jeg vil drage omsorg for, at kvinderne, når de skal forlade huset i Åbenrå, får overladt nye lokaler og faciliteter til deres virksomhed.

Jeg finder i almindelighed, at det arbejde, som kulturministeriet gør inden for den socialt prægede del af kulturministeriets område, er af væsentlig betydning, og det er et område under udvikling, fordi mange aktiviteter tages op rundt omkring i landet.

Selv om jeg nok ikke havde ventet, at fru Hanne Reintoft havde anvendt ordet „omsorg“ i forbindelse med kvindernes kamp for deres eget hus, vil jeg gerne give udtryk for, at også denne virksomhed klart hører ind

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

under kulturministeriets virksomhed, og at jeg derfor gerne vil være med til at løse opgaven.

Kulturministeriet har medvirket til at legalisere den besættelse af ejendommen i Åbenrå, som ligger til grund for det nuværende kvindehus. Ministeriet har endvidere ydet støtte til driften af huset, og vi har endvidere givet støtte til etableringen af de nuværende faciliteter. Det er således ikke et spørgsmål om de gode viljer, men om de foreliggende muligheder. Kvinderne har selv fortalt mig, at de ikke kan skaffe den ønskede bygning, men at det, de ønsker, er en velbeliggende ejendom med mødelokaler til flere hundrede personer, studierum, kontorlokaler m. v. Alle ved, at det at finde en sådan ejendom i sig selv er en svær opgave. Dertil kommer, at kvinderne over for mig har oplyst, at de ingen penge råder over, og at det er begrænset, hvad der vil være af indtægter formålet taget i betragtning. Konsekvensen heraf er, at man ønsker, at jeg ikke alene skal skaffe en ejendom, men også anvende meget betydelige dele af kulturministeriets midler til at betale en eventuel istandsættelse samt ikke mindst lejen.

Som det fremgår af mine første bemærkninger til fru Hanne Reintoft, vil jeg gerne bistå med løsningen af denne opgave. Det har jeg også givet tilsagn om til kvinderne, men som det også fremgår af mit svar til hr. Poulsgaard, må der nødvendigvis være en balance mellem de formål, som ministeriets midler anvendes til. Jeg har derfor meddelt de kvinder, som har opsøgt mig, at jeg gerne vil anbefale og medvirke til en løsning af deres problem. Jeg har givet tilsagn om et begrænset beløb til brug ved etablering i en anden ejendom, såfremt det vil være muligt at finde en sådan.

Jeg har nu forstået, at kvinderne forhandler med Københavns kommune om en løsning af lokale problemerne. Jeg vil se med glæde på, at der opnås en overenskomst med kommunen, og i så fald er jeg villig til efter evne at yde den støtte, som er nødvendig, for at kvinderne på ny kan etablere sig i deres eget hus.

Hanne Reintoft (DKP):

Jeg vil sige tak for svaret. Jeg tror nok, jeg sammen med kulturministeren må er-

kende, at det ikke umiddelbart løser problemerne. Jeg tror heller ikke, at kvinderne vil optræde så fordringsfuldt, som det for så vidt blev nævnt, og jeg er helt enig i, at der selvfølgelig må være rimelighed i udgifterne. Men jeg må forstå svaret sådan, at hvis det lykkes at komme med et rimeligt forhandlingstilbud fra Københavns kommune, så skulle der være muligheder for fortsat støtte fra kulturministeriet, og det synes jeg faktisk er tilfredsstillende.

Nana Mikkelsen (VS):

Rødstrømperne har jo allerede efter deres eget udsagn fundet en sådan bygning, som ministeren omtaler. Rødstrømperne har indrettet sig, illegalt ganske vist, i Kofoeds Skole i Prinsessegade 7. Rødstrømperne har kun beslaglagt $\frac{1}{3}$ af Prinsessegadefløjen. Forhuset bliver brugt til beboeraktiviteter af Christianshavns beboere.

Kofoeds Skole er særdeles velegnet til kulturelle og sociale aktiviteter, f. eks. til kvindehus og beboeraktiviteter, som det altså også bliver brugt til på nuværende tidspunkt.

For rødstrømpernes behov er Prinsessegadefløjen ideel. Deres aktiviteter går bl. a. på bogcafé, kontorer, mødelokaler, værksteder, filmlokaler. De har haft kursus under AOF, og de har iværksat store aktiviteter uden for huset. I forhold til huset i Åbenrå vil huset i Prinsessegade danne en bedre ramme om rødstrømpernes aktiviteter, som såvel i kulturel som i social henseende er både nødvendige og støtteværdige.

Jeg vil gerne i den forbindelse spørge ministeren, hvad han kan og vil gøre for at støtte og legalisere rødstrømpernes overtagelse af og fortsatte aktivitet i huset i Prinsessegade 7.

Jeg talte før om kvindefestivalen, om kvindernes karavane og om bladet, som kvinderne udgiver, og som bliver læst af mange. Det kræver, at man har faciliteter til at trykke og lave plakater og forskelligt andet.

Dohrmann (FP):

Jeg vil gerne spørge kulturministeren, om han ikke er enig med mig i, at folketinget har spildt alt for megen tid på hele denne kvindedebat. Og jeg vil gerne spørge ministeren, om han vil gøre sin indflydelse gæl-

[Dohrmann.]

dende, således at vi for fremtiden undgår alt det kvindehalløj her i folketinget.

Formanden:

Jeg tror, at spørgsmålet har relation til det stillede spørgsmål.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Ja men jeg må bede om formandens tilladelse til at sige, at jeg er ganske og aldeles uenig med hr. Dohrmann.

Formanden:

Det er helt i overensstemmelse med forretningsordenen.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Og så skal jeg blot sige til fru Nana Mikelsen, at det, der er sket i forhold til Koføds skole, er, at man har etableret sig illegalt. Det er ikke, og det skal ikke være den normale fremgangsmåde. Det, der nu skal ske, er, at man sammen med bygningens ejer skal undersøge, om man kan finde en eller anden form for legalisering. Det er forudsætningen. Vi ejer ikke ejendommen. Det gør Københavns kommune.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poulsgaard* (FP) til ministeren for kulturelle anliggender:

„Vil ministeren drage omsorg for, at den støtte, der ydes til forskellige kvindebevægelser, ikke bruges til yderliggående venstreorienteret propaganda?“

(Spm. nr. 172).

Skriftlig begrundelse.

Det fremgår f. eks. af Holbæk Amts Venstreblad den 3. december 1975, at en kvindegruppe i Holbæk har fået 8.000 kr. i støtte fra kulturministeriet. I samme blad har flere fra denne kvindegruppe indrykket en annonce, der „lykønsker det spanske folk med den lykkelige begivenhed: Francos endelige afgang“.

Poulsgaard (FP):

Vi bliver nødt til at blive ved det svage køn lidt endnu — hvor svage de er, har jeg nu min tvivl om.

Begrundelsen for mit spørgsmål er den, at ifølge Holbæk Amts Venstreblad den 3. december i år har en kvindegruppe i Holbæk fået 8.000 kr. i støtte fra kulturministeriet — kulturministeren er jo en venlig mand — og i samme blad har flere fra denne kvindegruppe indrykket en annonce, der lykønsker det spanske folk med den lykkelige begivenhed: Francos endelige afgang.

Ja men kender vanviddet da ingen grænser? Jeg hader at skulle stille den slags spørgsmål, men så længe vi har indrettet vor kulturlovgivning så fuldstændig fjollet, at den slags ting kan forekomme, må jeg altså bede ministeren undskylde, at jeg bliver nødt til at ulejlige ministeren her op på talerstolen. Og for én gangs skyld, hr. minister, så vis Dem som socialdemokrat af den gamle skole og giv mig et ærligt og redeligt og klart svar, nemlig at der ikke skal ydes en øre i støtte til den slags pladder.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

I sit spørgsmål ønsker hr. Poulsgaard, at jeg skal sikre, at den støtte, der ydes til kvindebevægelserne, ikke bruges til yderliggående venstreorienteret propaganda. Der bliver henvist til en bevilling på 8.000 kr. til en kvindegruppe i Holbæk, og denne støtte er ydet som et tilskud til igangsætning og drift af et kvindehus.

Det er fremgået af mit svar til fru Hanne Reintoft, at ministeriet også har ydet støtte til driften af kvindehuset i København. Det er over for mig oplyst, at der fungerer over 55 forskellige grupper i dette hus.

Ministeriets bevillinger ydes naturligvis ikke til propagandistiske formål, men det kan ikke være rimeligt, at ministeriet skal føre kontrol med, hvad den enkelte gruppe eller dens enkelte medlemmer foretager sig. Det gælder selvfølgelig også annoncer i dagspressen.

Kulturministeriet har gennem en årrække ydet støtte til projekter og initiativer inden for det social-kulturelle område, herunder også forskellige kvindebevægelser. Jeg finder dette arbejde særdeles værdifuldt, og

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

det er for mig afgørende, om et projekt som helhed kan bære en offentlig støtte, og at ministeriet ved administrationen af de bevillinger, der er til vor rådighed, er så alsidigt som muligt.

Så skal jeg gerne give et klart svar på det sidste uden at blande mig i, hvilken form man har annonceret under i Holbæk i forbindelse med general Franco. Jeg vil gerne sige, at jeg finder det yderst mærkværdigt overhovedet at komme med dette eksempel. Skulle dette at have været modstander af Spaniens tidligere general Franco være afgørende for, om man er yderliggående venstreorienteret? Så tror jeg, vi er mange i dette ting, der er yderliggående.

Poulsgaard (FP):

Ja, det er det sædvanlige. Man spørger i øst og får svar i vest. Der er jo ingen holdning, hr. minister. Vi skal ikke øve censur. De må indrykke alle de annoncer, de vil, men for egne midler og egen risiko. De kan holde andespil, eller hvad de vil, men det er, ligesom de ikke kan samle folk til det. Men hvad værre er, jeg ved ikke, hvad det er, der er sket med vore kvinder det sidste år, hvor vi har haft det her kvindeår; jeg tror, det har skadet kvinderne kolossalt. Mit indtryk er, at der er en lede ved de kvindebevægelser, de hænger folk langt ud af halsen, og det gavner i hvert fald ikke kvinderne, at de bruger midler, som tvangsudskrives. Tænk på de arbejdsfolk, der skal arbejde i mange timer, bare for at nogle kan rykke sådan en annonce ind.

Men hvad angår Franco, er ministeren og jeg nok uenige. Vi har jo så travlt med at ordne de udenlandske anliggender, at vi ikke får tid til at ordne de danske.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poulsgaard* (FP) til ministeren for kulturelle anliggender:

„Vil ministeren oplyse, efter hvilke kriterier der ydes støtte til rødstrømperne og beslægtede kvindebevægelser, samt oplyse det samlede beløbs størrelse på årsbasis?“

(Spm. nr. 173).

Skriftlig begrundelse.

Det må være i offentlighedens interesse at vide, hvor mange penge skatteyderne betaler i kvindeåret til disse bevægelser. Som bekendt er halvdelen af befolkningen udelukket fra at deltage i mange af disse kvindebevægelsernes aktiviteter — den mandlige halvdel — og som bekendt arbejder mange af disse bevægelser for at nedbryde det bestående samfund, f. eks. ved at antage doktrinen om „Ingen kvindekamp uden klassekamp“. Derved udelukkes yderligere en stor del af befolkningen, der ikke kan godtage dette arbejdsgrundlag. Da det således er en forsvindende minoritet af befolkningen, der omfattes af arbejdet, må støtten — hvis der overhovedet skal ydes støtte — være yderst begrænset og højest samlet beløbe sig til få hundrede kroner.

I den forbindelse vil det også have interesse at få oplyst, om kulturministeriet har ydet støtte til kvindeudstillingen på Charlottenborg i København.

Poulsgaard (FP):

Det er forretningsgangen herinde, der gør, at man er nødt til at stille to spørgsmål.

Jeg har begrundet spørgsmålet med, at jeg mener, at når vi har et kulturministerium, Gud bedre det, havde jeg nær sagt, så skal det være alsidigt, og hvor er alsidighedsprincippet, når man udelukker den ene halvdel af befolkningen, den mandlige? Det er den ene side af sagen. Og når de kvinder bruger slagord som „Ingen kvindekamp uden klassekamp“, omfatter det jo så en forsvindende minoritet af befolkningen. Men tilsyneladende er vi ikke dygtige nok til at kæfte op i fremskridtspartiet, for så måtte vi også kunne få en masse mere støtte; jo mere man råber op, jo nemmere er det at dræne statskassen. Og så har jeg også fundet ud af, at hvis man skal have støtte fra kulturministeriet og man skal bruge 10.000 kr., så skal man bare søge 20.000 kr., for så får man det halve af det, man søger. Det er da rart at få sådan nogle oplysninger frem.

Men mener ministeren, at alsidighedsprincippet i kulturformidlingen er tilgodeset ved, at man støtter den ene halvdel af befolkningen og holder den anden halvdel udenfor? Det vil jeg også gerne have et klart svar på.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg er lige ved at få en fornemmelse af, at hr. Poulsgaard og jeg er ved at få talt ud i hvert fald på denne side af juletid.

Når hr. Poulsgaard ønsker oplyst, efter hvilke kriterier ministeriet yder støtte til rødstrømper og beslægtede kvindebevægelser, og hvilke bevillinger på årsbasis der ydes til disse formål, så berører det, så vidt jeg kan se, specielt dette, at man i kvindeåret 1975 har ydet en række store bevillinger, og hvis man endelig skulle sige noget, så er det, at man er ved at indhente det, man har forsømt i mange foregående år.

Jeg vil gerne erindre om, at Danmark gik ind for, at der i 1975 blev gjort en særlig indsats for kvinderne jorden over. Der blev af den grund af den tidligere regering nedsat et særligt udvalg, som skulle koordinere dette arbejde. Der udarbejdes for øjeblikket en oversigt over de ting, der er gennemført, og over de midler, der af de forskellige myndigheder er ydet til formålet. Oversigten foreligger endnu ikke, derfor kan jeg ikke give et samlet tal for de beløb, der er bevilget, og for resultaterne.

Derimod kan jeg oplyse, hvilke projekter kulturministeriet har støttet, og størrelsen af disse bevillinger. Kulturministeriet har i en årrække og under skiftende regeringer støttet en række sociale formål inden for det kulturelle område, og det er min opfattelse, at ikke mindst denne del af ministeriets virksomhed er af væsentlig betydning. Det er derfor naturligt, at vi igennem årene også har ydet støtte til en række projekter, hvor ansøgninger var indsendt af kvindegrupper, eller som havde kvinderne som emne. Dette har vi også gjort, endda i noget øget omfang, i kvindeåret, uden at alle bevillinger i dette år absolut skal henskydes hertil. Ministeriet har således ydet støtte til kvindefestivalen i København med 10.000 kr., til en beatfestival i provinsen med 5.000 kr., udstillingsvirksomheden er støttet med 30.000 kr. til udstillingerne for øjeblikket på Charlottenborg og med 25.000 kr. til en vandredstilling: Lykken er at være kvinde — og det kunne man jo tvivle på efter hr. Poulsgaards udtalelser.

Jeg har netop bevilget 35.000 kr. til det føromtalt kontaktudvalg som støtte til en publikation, der skal skildre samtlige aktivi-

teter i kvindeåret. Jeg har været inde på støtten til kvindehusene i Holbæk og København, og jeg vil gerne om det sidste tilføje, at ministeriet i 1973 har givet 10.000 kr. og i 1974 5.000 kr. som tilskud til driften, men intet i kvindeåret.

Og når jeg spørges, må jeg oplyse, at der på initiativ af den danske ambassade i Paris er planer om at lave en informativ udstilling i Det danske Hus i Paris om kvindens stilling i Danmark i samråd med bl. a. repræsentanter for Dansk Kvindesamfund. Denne udstilling vil koste et større beløb, men hvor stort kan endnu ikke siges.

Jeg kan ikke så nøje som hr. Poulsgaard skelne mellem rødstrømper og beslægtede kvindebevægelser og alle andre kvindebevægelser, så derfor lægger jeg disse tal frem. Jeg vil gerne svare på spørgsmålet om kriteriet for den støtte, der ydes. Ministeriet har inden for dette område kun modtaget relativt få ansøgninger. Derfor har det ikke været praktisk muligt at opstille generelle retningslinjer. Hver ansøgning undersøges omhyggeligt, også lokalt, og såfremt grundlaget for initiativet eller projektet er af tilstrækkelig kvalitet, indgår ansøgningen i den prioritering, som ministeriet nødvendigvis må foretage på grund af de beskedne midler, som er til rådighed.

Jeg kan i denne forbindelse bestemt ikke være enig med hr. Poulsgaard i, at det kan være afgørende, at kvinderne talmæssigt kun udgør halvdelen af befolkningen. Det afgørende må være, at projektet som helhed er af kvalitet i forhold til sigtet og administreres ansvarsfuldt.

Poulsgaard (FP):

Kvaliteten bliver vi nok heller ikke enige om, hr. minister, det er jeg nu bange for. Men ministeren svarede ikke på mit spørgsmål, om han fandt det rimeligt, at støtten kun er til fordel for halvdelen, når der står, at kulturen skal være alsidig. Det har ingenting med alsidighed at gøre.

Så savner jeg også udgifterne til Mexico-rejsen, de må jo også indgå i det samlede budget. Og jeg gad nok vide, hvad hun, der står ved et samlebånd, har ud af, at vi sendte en minister og højtlønnede akademikere til Mexico. Ja, undskyld, det er det rene pjat, men jeg håber og tror på, at vi hen ad vejen og inden alt for længe kan få de

[Poulsgaard.]

samlede udgifter, og at vi derefter kan begynde at rejse den bygning, ministeren talte om, og der skal i hvert fald ikke forefindes fem flade øre til den slags pladder.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg gav udtrykkelig meddelelse om, at jeg kun kunne svare for kulturministeriets område, men at der ville foreligge en samlet oversigt over de samlede udgifter i forbindelse med kvindeåret.

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, det er helt rimeligt, jeg synes endda, det er særdeles rimeligt, at vi i kvindeåret, som Danmark er gået ind for, bruger særlige bevillinger til disse formål. Jeg synes, at vi i tidligere år har brugt for lidt, hvis der skal være tale om kvindernes ligestilling. Jeg forstår, at hr. Poulsgaard ikke er tilhænger af dette synspunkt, efter de udtalelser, han er kommet med. Jeg håber da i hvert fald, at de kvindelige medlemmer af familien kommer med til julebordet.

Nana Mikkelsen (VS):

Jeg har allerede været inde på nogle af de aktiviteter, som kvinderne har brugt deres hus i Åbenrå til, og som de fortsat ønsker at have et hus til.

Til hr. Poulsgaard vil jeg gerne sige ...

Formanden:

Man diskuterer ikke med tidligere spørgsmål.

Nana Mikkelsen (VS):

Undskyld!

Til almindelig orientering vil jeg gerne nævne, at der har været kurser i fødselsforberedelse, kvindegymnastik, elementær elektricitetslære for at kunne betjene de almindelige elektriske installationer derhjemme og et udvalg bestående af socialrådgivere og jurister, hvor kvinderne har kunnet få hjælp i juridiske og fagretlige spørgsmål. Det kan ikke kaldes outreret venstreorienteret.

Med hensyn til rødstrømpernes økonomi har rødstrømperne været så betænksomme at supplere mig med oplysning om, hvad huset i Åbenrå har kostet ministeriet. Der er

blevet ydet en støtte på 15.000 kr. til huset i Åbenrå til vedligeholdelse af huset, fordi det ejes af kulturministeriet og derfor bør vedligeholdes på kulturministeriets regning. Electriciteten er blevet betalt af kulturministeriet, og dertil har de fået betalt tagreparationer og varme. Det er, hvad rødstrømperne har modtaget af økonomisk støtte.

Formanden:

Man kan ikke forlange, at specielt nye medlemmer skal være inde i alting. Spørgetiden her er anlagt sådan, at medspørgere må deltage, men kun når de stiller spørgsmål, og der blev ingen spørgsmål stillet her; det bliver der sikkert næste gang.

Veigt (FP):

Nu har flere af de spørgsmål her jo hængt meget sammen med kvindebevægelsen, og jeg skal prøve at se, om jeg kan formulere et spørgsmål, så formanden ikke skal afbryde mig.

Ministeren var tidligere inde på Koføeds Skole, og i forbindelse med flere saglige spørgsmål, som min partifælle hr. Poulsgaard har stillet om rødstrømperne, vil jeg også gerne stille ministeren et spørgsmål, fordi det, ministeren sagde om Koføeds skole før, hænger ligesom en tågedis her i salen. Derfor vil jeg gerne spørge, hvad han agter at foretage sig over for rødstrømperne og lesbisk bevægelse, der ifølge det ministeren stadig meget venligtsindede blad, Ekstra Bladet, den 11. december i år, side 20, har besat Koføeds Skole, og om ministeren vil bekræfte, at den socialdemokratiske regering, som jo ikke har nogen hæmnings, når det gælder om at støtte med skatteborgerne penge, ikke vil støtte denne sag hverken økonomisk eller moralsk.

Ministeren må ikke få den opfattelse, at mit spørgsmål har noget som helst at gøre med, at jeg er imod rødstrømper og lesbiske kvinder, tværtimod. (*Munterhed*). Ja, det var sikkert vældig morsomt. For mig kan kvinder nemlig sammenslutte sig i alle de bevægelser, de har lyst til, og for min skyld kan de også godt bo 70 kvinder sammen i ét rum, hvis de synes, at det er hyggeligt, men det skal bare ikke være et rum, som de besætter ulovligt. Hvis de derimod kan finde et rum, som de synes, at det er dejligt

[Voigt.]

at bo sammen i 70 kvadrater, og som de selv lejer sig ind i og selv betaler, så skal de have lov til det.

Men jeg håber, at ministeren vil svare på mit spørgsmål, således at denne besættelse kan ophøre inden julen, som jo hastigt nærmer sig.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiassen):

Der er altså visse steder, julefreden ikke skal sænke sig. Jeg beklager, at hr. Voigt ikke hørte efter, hvad jeg sagde før, for da sagde jeg udtrykkelig, at jeg agtede ikke at foretage mig noget, for jeg har intet med Kofoeds Skole at gøre, det er Københavns kommune. Det er dér, forhandlingerne skal føres for at se, om det kan blive legaliseret. I det øjeblik disse forhold er legaliseret, vil vi naturligvis, som jeg har sagt det tidligere, også i mit svar til fru Hanne Reintoft, inden for de rammer og de muligheder, vi har, støtte de kulturelle aktiviteter, der kan udføres inden for kvindehuset, hvor det måtte blive etableret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Jeg skal lade det sidste spørgsmål (nr. 182) udgå, idet det efter spørgerens ønske overgår til skriftlig besvarelse.

Hermed var spørgetiden til ende.

Formanden:

Der er fra de pågældende ministre modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget: Voigt: Spm. nr. 158.

Bertel Haarder: Spm. nr. 163.

Ingomar Petersen: Spm. nr. 164.

Spørgsmålene og besvarelserne vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af Voigt (FP) til socialministeren (3/12 75): „Vil ministeren oplyse, hvordan socialforskningsinstituttet kan se, hvem der returnerer udsendte oplysningsskemaer vedrørende forskningsprojekt nr. 65, når det i

medfølgende skrivelser nøje er præciseret, at undersøgelserne er strengt fortrolige, og at der ikke skal underskrives på oplysnings-skemaerne, og vil ministeren samtidig oplyse portoudgifterne ved projektet samt — hvis budgettet er overskredet — oplyse om årsagen hertil?“

(Spm. nr. 158).

Begrundelse.

I spørgetiden onsdag den 3. december 1975 stillede jeg et tillægsspørgsmål til ministeren vedrørende anonymiteten. Ministeren var optaget af en samtale med en ministerkollega — hvilket jeg finder meget uheldigt — dengang jeg stillede mit tillægsspørgsmål, og hun har som følge deraf måske ikke hørt mit spørgsmål. Socialministeren må som andre fagministre lære at forstå, at når fremskridtsgruppens medlemmer stiller spørgsmål i folketingets spørgetid om onsdagen, er det, fordi vi venter et redeligt og præcist svar. Og på den baggrund må det være rimeligt, at socialministeren og andre ministre gemmer deres ministerkollegasnak til efter spørgetiden, således at ministre kan bevare den fulde iagttagelsesevne over for spørgeren. — Folketingets spørgetid er så vigtig for demokratiet, at det ikke kan tolereres, at ministre blot betragter den som en besværlig institution. Det er og bliver en oppositionspolitikers fornemste opgave ustandselig at føre tilsyn med regeringens forvaltning af skatteborgernes penge. Og som oppositionspolitiker for det største oppositionsparti føler jeg, det er nødvendigt at formane fagministrene til at være mere omhyggelige med deres arbejde, nemlig — som en god tjener — ydmygt og underdanigt at besvare de spørgsmål, der bliver stillet.

Med hensyn til den sidste del af mit spørgsmål må jeg erkende, at det skurrede fælt i mine ører, da ministeren sagde 8.000 kr. i portoudgifter, når det allerede på nuværende tidspunkt kan konstateres, at der er brugt over 15.000 kr. til porto. Det må derfor være rimeligt, at det hurtigst muligt bliver opklaret, hvordan en så alarmerende overskridelse er fremkommet.

Socialminister *Eva Gredals* svar (10/12 75): Socialforskningsinstituttet har oplyst, at det er nødvendigt med en oversigt over,

[Socialministeren.]

hvem der besvarer spørgeskemaer. Dette skyldes, at udsendelse af rykkerskrivelser til personer, der allerede har svaret, ville øge portoudgifterne i urimeligt omfang. Socialforskningsinstituttets medarbejdere har tavshedspligt, og skemaernes oplysninger er således fortrolige, og instituttet sørger internt for, at denne fortrolighed sikres. Det kan i denne forbindelse oplyses, at navne og adresser på personer, til hvilke der er rettet henvendelse, og indsendte svar opbevares hver for sig i aflåsede skabe. Offentliggørelse af resultaterne af instituttets undersøgelse sker endvidere på en sådan måde, at enkeltpersoner ikke kan identificeres.

Årsagen til, at det budgetterede tal for portoudgifter, 8.000 kr., er overskredet, er, at budgettet blev udarbejdet i 1972, da portoen var lavere end på tidspunktet for udsendelsen af skemaerne. Portoudgifterne beløber sig nu til i alt 12.000 kr. Af stigningen på 4.000 kr. skyldes 2.500 kr. portostigning siden budgetteringstidspunktet, og de resterende 1.500 kr. skyldes, at der indkom flere svar end forventet. Det kan tilføjes, at portoudgifter vedrørende kuverter til besvarelser kun betales, hvis besvarelserne indsendes.

Af *Bertel Haarder* (V) til socialministeren (5/12 75):

„Er der noget som helst til hinder for, at en „forælder“ i perioder hjælper til i en daginstitution?“

(Spm. nr. 163).

Begrundelse.

Besparselsen blev gennemført for at lægge grænser for statens udgifter på området, ikke for på nogen måde at hindre forældre i at gøre det bedre for deres børn ved at stille arbejdskraft eller penge til rådighed.

Socialminister *Eva Gredals* svar (11/12 75):

Efter socialministeriets opfattelse er der intet til hinder for, at forældre eller andre, der har samme tilknytning til daginstitutionen, hjælper til f. eks. ved juleforberedelser eller ved deltagelse i feriekoloniophold, udflugter og lignende. Forudsætningen herfor er imidlertid, at institutionens ledelse er indforstået hermed, og at der er tale om

hjælp til varetagelse af andre opgaver end opgaver, der normalt må forudsættes løst ved lønnet arbejdskraft, der er beskæftiget i institutionen eller engageret af institutionen til det konkrete arbejdes udførelse. I øvrigt kan det oplyses, at der er redegjort for spørgsmål omkring normerings- og ansættelsesretten i daginstitutioner i skrivelse af 11. december 1975 til folketingets socialudvalg, hvoraf det fremgår, at forældre ikke har en selvstændig normerings- og ansættelsesret.

Af *Ingomar Petersen* (RV) til arbejdsministeren (4/12 75):

„Agter ministeren at give Sømændenes Forbund fortsat statsanerkendelse, inden den politimæssige undersøgelse af kassens administration gennem de seneste år er tilendebragt, og inden den af Nationalbanken til Københavns politi overgivne sag om valutaoverførsler er afsluttet?“

(Spm. nr. 164).

Begrundelse.

Det må forekomme betænkeligt med en statsanerkendelse, så længe de forskellige politiundersøgelser ikke er afsluttet.

Arbejdsminister *Erling Dinesens* svar (12/12 75):

Arbejdsministeren traf 3. oktober 1975 afgørelse om at fratage Sømændenes Arbejdsløshedskasse statsanerkendelse. Af hensyn til medlemmerne blev det imidlertid bestemt, at fratagelsen ikke skulle ske straks, idet der først måtte skaffes klarhed over, i hvilken statsanerkendt arbejdsløshedskasse medlemmerne kan optages.

Samtidig pålagde ministeriet arbejdsdirektoratet at anmode politiet om bistand til at konstatere, om der foreligger kriminelle forhold i kassens administration i de senere år.

Baggrunden for beslutningen om *fratagelse af anerkendelsen* var de oplysninger, som siden efteråret 1974 var kommet frem om forholdene i kassen og om arbejdsdirektoratets vurdering af kassens ledelses evne til at varetage administrationen samt mulighederne for at etablere et normalt samarbejde og for at gennemføre et forsvarligt tilsyn med kassens fremtidige administration.

[Arbejdsministeren.]

Det var direktoratets vurdering, at kassen ikke havde vist fornøden evne til at varetage administrationen, og at man måtte nære tvivl om mulighederne for et normalt samarbejde og et forsvarligt tilsyn.

Direktoratet fremhævede forskellige forhold vedrørende kassens administration, og ministeriet måtte dele direktoratets alvorlige bedømmelse af disse forhold. Ministeriet fandt det ikke mindst uacceptabelt, at kassen ikke kunne give en identifikation af medlemmerne, og at den hidtil ikke havde taget skridt til at indhente de nødvendige oplysninger herom.

Afgørelsen om fratagelse af anerkendelsen hvilede således på de kendte forhold omkring kassen og på direktoratets vurdering af mulighederne for en forsvarlig administration, en vurdering, som ministeriet ikke har haft grundlag for at tilsidesætte.

Afgørelsen om at *anmode politiet om bistand* hvilede på direktoratets vurdering af, at en tilbundsående undersøgelse af det passerende gennem de seneste år vanskeligt kan gennemføres af de ordinære tilsynsmyndigheder alene. Der er således tale om en bistand til at undersøge den tidligere administration, ikke om en mistanke om konkrete kriminelle forhold rettet mod konkrete personer.

Med hensyn til politiundersøgelsens forløb har direktoratet bl. a. oplyst, at politiet har været i kontakt med såvel kassens tidligere som det nuværende revisionsfirma og med kassens tidligere bogholder, Frank Pedersen.

Sagen om valutaoverførsler, som henhører under Nationalbanken, undersøges efter det for arbejdsministeriet oplyste fortsat med henblik på spørgsmålet, om der skal rejses tiltale, og i bekræftende fald i hvilket omfang.

Siden fratagelsen af statsanerkendelsen har arbejdsløsheds-kassens ledelse fremsat udtalelser om, at hvis myndighederne har den opfattelse, at ansvarlige for den uorden, der var i kassen, skal træde tilbage, før et samarbejde kan etableres, er det naturligvis noget, man i kassen vil tage op til velvillig overvejelse. Ministeriet har som led i overvejelserne anmodet kassen om en konkreti-

sering af denne udtalelse, men har endnu ikke modtaget svar.

Ministeriet har ikke gennem direktoratets fortsatte arbejde med klarlæggelse af forholdene i kassen eller fra kassens ledelse modtaget oplysninger, som ændrer det beslutningsgrundlag, som lå bag afgørelsen af 3. oktober. Det skal ikke mindst fremhæves, at der fortsat foreligger modstridende oplysninger om kassens medlemstal. Det har således endnu ikke været muligt at foretage den identifikation af medlemskredsen, som er nødvendig for at bedømme medlemmernes medlemsret, ret til dagpenge (karens-tid, 26 ugers reglen m. v.) og for at bedømme, om medlemsbidraget til staten er beregnet korrekt.

En ændret indstilling i ministeriet vedrørende spørgsmålet om statsanerkendelse måtte hvile på oplysninger, der kan give grundlag for en ændret vurdering af mulighederne for en forsvarlig administration af kassen, herunder et acceptabelt samarbejde mellem kassen og arbejdsdirektoratet.

Resultatet af den politimæssige undersøgelse vil derimod efter ministeriets opfattelse alene få betydning for bedømmelsen af den tidligere administration og evt. konsekvenser af uforsvarlig administration.

Arbejdsministeriet mener således, at det forhold, at der er indledt politiundersøgelser, som ikke er afsluttede, ikke i sig selv kan forhindre, at kassen får sin statsanerkendelse tilbage. En afgørelse om fortsat anerkendelse måtte alene hvile på en ændret vurdering af mulighederne for en fremtidig forsvarlig administration af arbejdsløsheds-kassen.

Man gik herefter til dagsordenens punkt 10, der var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Beskatning af lønindkomst erhvervet i udlandet).

(Lovforslag nr. 97. Fremsat 26/11 75. Første behandling 5/12 75. Betænkning 12/12 75).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.